

Sociale Structuurvisie

Versie: April 2012

Vastgesteld door college d.d. 1 mei,

<u>SOCIALE STRUCTUURVISIE.....</u>	<u>1</u>
<u>OVERZICHT TABELLEN.....</u>	<u>2</u>
<u>1 INLEIDING.....</u>	<u>3</u>
<u>2 PROCES TOTSTANDKOMING SOCIALE STRUCTUURVISIE.....</u>	<u>4</u>
<u>3 VISIE OP WESTERVELD.....</u>	<u>14</u>
<u>4 SCENARIO PER VOORZIENING.....</u>	<u>22</u>
<u>5 FINANCIËLE VERKENNING .....</u>	<u>59</u>
<u>0000BIJLAGE 1: ENQUÊTERESULTATEN.....</u>	<u>78</u>

Overzicht Tabellen

<u>TABEL 1 UITKOMSTEN INSPRAAK OP HOOFDLIJNEN.....</u>	<u>7</u>
<u>TABEL 2 REISAFSTANDEN TUSSEN DORPEN IN AUTOMINUTEN.....</u>	<u>17</u>
<u>TABEL 3 OVERZICHT SCENARIO'S.....</u>	<u>59</u>
<u>TABEL 4 KOSTEN VOORZIENINGEN OP BASIS VAN GEMEENTELIJKE BEGROTINGSCIJFERS.....</u>	<u>62</u>

<u>TABEL 5 OVERZICHT OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN HET SCENARIO (IN TEKST).....</u>	<u>64</u>
--	------------------

<u>TABEL 6 OVERZICHT SCENARIO'S.....</u>	<u>67</u>
---	------------------

<u>TABEL 7 FINANCIËEL RESULTAAT SCENARIO'S.....</u>	<u>68</u>
--	------------------

<u>TABEL 8 FINANCIËEL OVERZICHT SCENARIO'S.....</u>	<u>69</u>
--	------------------

<u>TABEL 9 BEREKENING BELASTINGVERHOOGING TER DEKKING .....</u>	<u>75</u>
--	------------------

1 Inleiding

De Sociale Structuurvisie presenteert onze visie over hoe wij een kwalitatief goed, passend en toekomstbestendig niveau van maatschappelijke voorzieningen voor onze gemeente willen realiseren en behouden. Met deze visie willen wij richting geven aan de toekomst. Met als doel, om de vitaliteit van de dorpen voor onze inwoners te waarborgen. We zien deze visie dan ook als een stip aan de horizon, waar we de komende jaren naartoe willen werken.

De Sociale Structuurvisie bestaat uit vijf delen:

- een toelichting op de totstandkoming van de visie;
- een overkoepelende visie van het gemeentebestuur;
- een uitgewerkt scenario per voorziening;
- een financiële verkenning;
- en een toelichting over de uitvoering van de visie;

Vragen of informatie

Mocht u vragen hebben over de Sociale Structuurvisie of het proces, dan kunt u contact opnemen met de gemeente Westerveld via telefoonnummer 140521 of e-mail info@gemeentewesterveld.nl.

Ook kunt op onze website www.gemeentewesterveld.nl de nodige informatie vinden over de ruimtelijke en sociale structuurvisie.

2 Proces totstandkoming Sociale Structuurvisie

In juni 2011 is gestart met het opstellen van de Sociale Structuurvisie, als onderdeel van de Ruimtelijke Structuurvisie.

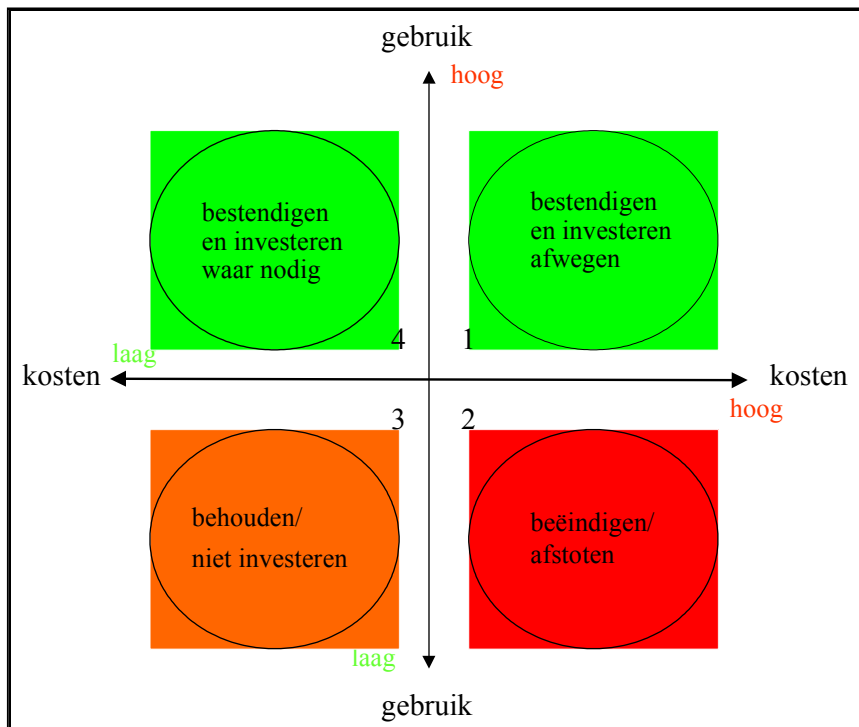
2.1 Totstandkoming concept visie

Op 28 juni 2011 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarbij de raad het college opriep bij de inspraak rond de sociale structuurvisie de bevolking nadrukkelijk te vragen ten behoeve van behoud van voorzieningen keuzes te maken. Aan de hand van deze motie heeft het college gekozen voor een actieve benadering van inwoners om hen te betrekken bij verschillende fasen van de totstandkoming van de Sociale Structuurvisie, en zijn per fase een aantal avonden georganiseerd om in gesprek te gaan.

In september – oktober 2011 zijn in totaal vijf bijeenkomsten gehouden over de voorzieningen in Westerveld: vier voor alle inwoners en een bijeenkomst voor de klankbordgroep structuurvisie aangevuld met het maatschappelijk middenveld. De avonden waren een vervolg op de 2 eerste bijeenkomsten in juni 2011 waarbij wij inwoners hebben geïnformeerd over demografische ontwikkelingen. Tijdens de avonden in september en oktober heeft het adviesbureau Bro een presentatie gehouden over het gebruik van de voorzieningen en na de pauze is gediscussieerd aan de hand van stellingen. De avonden zijn bezocht door in totaal 270 inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en (sport)verenigingen. Tijdens deze avonden werden de resultaten van een eerder gehouden internet enquête gepresenteerd (zie paragraaf 2.3 voor de uitkomst van de enquête en hoe deze is benut bij het opstellen van de visie). Deze enquête is ingevuld door 1100 huishoudens en dat is onderzoektechnisch een hoge en representatieve respons.

In november 2011 zijn vervolgens in totaal drie bijeenkomsten gehouden: twee voor alle inwoners van Westerveld en wederom een bijeenkomst voor de klankbordgroep aangevuld met het maatschappelijk middenveld. Tijdens deze avonden hield het adviesbureau Bro een presentatie van haar concept-scenario, verdeeld per voorziening. Daarbij zijn allerlei gegevens gebruikt, zoals de gemeentelijke kosten van de verschillende voorzieningen, kengetallen en natuurlijk de reacties van de bewoners bij de eerste dorpsavonden.

In de presentatie is per voorziening de navolgende afbeelding getoond waarin indicatief de kosten en de mate van gebruik als indicatoren voor de visievorming op de maatschappelijke voorzieningen zijn gehanteerd. Deze matrix is als hulpmiddel gebruikt in de afweging en heeft een rol gespeeld in het proces met de dorpsavonden.

Figuur 1 Afwegingsmatrix

Vervolgens heeft een opiniërende bespreking plaatsgevonden per voorziening. In de avonden is nadrukkelijk aangegeven dat de visie van het bureau Bro (nog) geen visie van het gemeentebestuur is, maar het wel kan worden indien er sprake is van voldoende draagvlak bij het gemeentebestuur voor de scenario's. De reactie van de aanwezigen tijdens de dorpsavonden en die van de aanwezige klankbordleden boden het kader waarbinnen de uiteindelijke visie tot stand is gekomen.

Deze avonden zijn bezocht door 132 inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en (sport)verenigingen. De inbreng van deze avonden is door het college en het adviesbureau benut om de concept-structuurvisie verder te verfijnen en waar nodig aan te vullen. In januari heeft het bureau haar advies uitgebracht aan het gemeentebestuur van Westerveld als basis voor de Concept Sociale Structuurvisie.

Alle verslagen van de avonden kunt u vinden op onze website:
http://www.gemeentewesterveld.nl/Wonen_en_leven/Projecten/Structuurvisie

Ons college ziet een positieve ontwikkeling ontstaan, waarbij inwoners en verenigingen volop ideeën inbrengen en uitwisselen met elkaar over voorzieningen en over hoe door dorpskracht voorzieningen in stand kunnen worden gehouden. Wij zien goede initiatieven ontstaan en wij juichen een

dergelijke ontwikkeling van harte toe. Zo heeft de dorpsgemeenschap Vledder een nieuwe dorpsvisie aangeboden aan het gemeentebestuur, is de dorpsgemeenschap Havelte bezig met een eigen visie en hebben inwoners van Vledderveen met een succes een pilot uitgevoerd om meer aan zelfbeheer te doen van aanwezig groen in het dorp.

2.2 Bouwstenen voor de definitieve versie

De concept Sociale Structuurvisie is op 24 januari 2012 vastgesteld door het college en daardoor kon de formele inspraakperiode starten, zodat alle inwoners en belanghebbenden (nogmaals) hun zienswijze en inbreng konden geven op de structuurvisie.

Naast de resultaten van de inspraakperiode zijn er een aantal andere bouwstenen voor de definitieve versie van de Sociale Structuurvisie:

- Aanvullend onderzoek naar de mogelijke realisatie van een Multifunctioneel Centrum te Diever en een aantal varianten daarvoor: nieuwbouw, renovatie van de huidige school en de variant “niks doen”;
- De uitkomsten van de commissievergadering over de Brede School te Dwingeloo;
- een uitgevoerd onderzoek naar de kosten van een renovatie van het Dingspilhuus inclusief meerjarenonderhoud.
- De uitkomsten van de commissievergadering over de concept Sociale Structuurvisie;

Naast het actualiseren van Scenario A en B hebben wij op basis van bovenstaande bouwstenen (inclusief uitkomsten van de inspraak) een aantal nieuwe scenario's verkend. Deze scenario's zijn A-PLUS, C, C1, D, D1, E en F. Deze scenario's zijn toegevoegd als [Bijlage 2](#). De scenario's variëren in varianten van het bouwen van beide scholen in combinatie met het ontzien van beide dorpshuizen (Over Entinghe en Dingspilhuus, het realiseren van geen scholen en niet ontzien van de dorpshuizen, tot een aantal tussenliggende varianten.

2.2.1 Uitkomsten inspraakperiode

Er zijn 30 zienswijzen binnengekomen. De meeste zienswijzen zijn van besturen van verenigingen en organisaties die een achterban vertegenwoordigen (bijvoorbeeld een dorpsgemeenschap of sportvereniging). Daarnaast zijn een aantal zienswijzen binnengekomen van organisaties die een professionele samenwerkingsrelatie hebben met gemeente, vaak gecombineerd met een subsidierelatie. Enkele particulieren hebben ook een zienswijze ingediend.

We zijn blij met alle binnengekomen zienswijzen, en wil alle indieners hartelijk danken voor de reacties. Een deel van de zienswijzen is door indiener voorbereid

met de achterban, door bijvoorbeeld een ledenavond te organiseren, handtekeningen te verzamelen. Ook hieruit blijkt een nauwe betrokkenheid van inwoners en vrijwilligers met hun leefomgeving en voorzieningen.

Een aantal zienswijzen gaan in op het zelfde onderwerp. De hoofdlijnen zijn (in willekeurige volgorde):

-	Meerdere insprekers pleiten voor het dorps huis Over Entinghe (te Dwingeloo)
-	Meerdere insprekers pleiten voor het dorps huis Dingspilhuus (te Diever);
-	Meerdere insprekers ondersteunen een veranderde functie van de bibliotheek, een deel van daarvan pleit voor de huidige fysieke locaties;
-	Meerdere insprekers pleiten voor de bouw van woningen voor starters;
-	Meerdere insprekers gaan in op de gehouden enquête en het gebruik van de STIPO-kengetallen;
-	Meerdere insprekers waarderen de manier van het betrekken van inwoners en organisaties bij de totstandkoming van deze visie;

Tabel 1 Uitkomsten inspraak op hoofdlijnen

2.2.2 Raadsbijeenkomst over de concept Sociale Structuurvisie

Nadat de concept Sociale Structuurvisie was vastgesteld door het college is deze toegezonden aan de raad met verzoek aan de raad om hun zienswijze te geven op de conceptversie in een opiniërende bespreking in commissieverband. Op 21 februari heeft deze bijeenkomst plaatsgevonden. De inbreng was breed; een combinatie van inhoudelijk en procesmatige reacties. Een aantal fracties hebben ingebracht de inspraak en het definitieve voorstel af te wachten, en daarna een inhoudelijke overweging en inbreng te gaan geven, en hebben zich gezien de lopende inspraakperiode een reactie op het proces gegeven. Uit deze avond hebben wij het volgende meegenomen:

- 1 Een aantal nieuwe scenario's doorgerekend;
- 2 Scenario's doorgerekend waarin bibliotheek en dorps huizen worden ontzien op basis van (pleidooi(en)) voor deze voorzieningen;
- 3 Het niet realiseren van een MFC hebben wij doorvertaald in nieuwe scenario's, maar is bijvoorbeeld ook in Scenario A en A-PLUS verwerkt.

2.2.3 Onderzoek Multifunctioneel Centrum Diever (samenvattend)

Wij hebben een aantal nieuwe varianten voor een Multifunctionele Accommodatie te Diever uitgewerkt met als inzet om het voorgezet onderwijs te behouden, en een nieuwe sportaccommodatie, bibliotheek en dorpshuisfunctie voor Diever te kunnen realiseren, waarmee de huisvestingsproblematiek van het Dingspilhuus wordt opgelost. Het adviesbureau KAW heeft daarvoor ons voorzien van een nader onderzoek en dit onderzoek begin april opgeleverd in concept. Het rapport zal ook separaat ter bespreking worden aangeboden aan raad en college, maar de uitkomsten zijn op hoofdlijnen verwerkt in deze notitie en de Sociale Structuurvisie om een integrale (financiële) afweging te kunnen maken.

Naar aanleiding van de motie over de MFC Diever en de bestuursopdracht zijn de volgende varianten uitgewerkt:

- nieuwbouw
- nieuwbouw met modulaire bouw
- renovatie
- “niks doen”

Variante één, nieuwbouw op de huidige locatie, is reeds aangeboden aan college en raad, en verwerkt in de concept Sociale Structuurvisie bij Scenario B. Deze variant is gebaseerd op de motie die de gemeenteraad op 28 juni 2011 heeft aangenomen waarin het college wordt gevraagd een voorkeursvariant van de MFC Diever, bestaande uit een school + sporthal nader uit te werken in een concreet plan van aanpak. In de motie verzoekt de raad het college de financiering op te nemen als onderdeel van de Sociale Structuurvisie. De andere varianten zijn op voorzet van het college onderzocht, om de denkbare mogelijkheden van renovatie, nieuwbouw en niks doen op een rij te zetten en tegen elkaar te kunnen afwegen.

Uitkomsten variant Renovatie

KAW komt tot de conclusie dat kostentechnisch renovatievariant slecht scoort. De stichtingskosten liggen lager, maar worden teniet gedaan door de tijdelijke huisvesting. Daar wordt renovatie doorgaans in 25 jaar afgeschreven in plaats van 30 jaar bij nieuwbouw. Dit maakt volgens KAW renovatie goedkoper dan traditionele nieuwbouw, maar duurder dan de variant van nieuwbouw met modulaire bouw.

Daarnaast levert nieuwbouw meer kwaliteit als gaat op duurzaamheid, flexibiliteit, multifunctionaliteit en duurzaam materiaalgebruik. KAW constateert in haar onderzoek op basis van bovenstaande overweging dat de renovatievariant te kostbaar is in vergelijking met nieuwbouw, en daarnaast een fractie levert van de kwaliteit van nieuwbouw.

Uitkomst variant “niks doen”

KAW constateert dat het scenario “niks doen” geen scenario is, om het voortgezet onderwijs te behouden. Ook de school heeft in haar inspraakreactie aangegeven dat zij zich genoodzaakt zien zich op kortere termijn terug te trekken uit Diever bij dit scenario. Dit betekent het verlies van voortgezet onderwijs voor de gemeente Westerveld. Wel is het college bereid om jaarlijks € 120.000 te besteden aan extra onderhoudskosten.

Uitkomsten variant Nieuwbouw en modulaire nieuwbouw

KAW heeft de nieuwbouw van een Multifunctioneel Centrum in Diever in twee varianten uitgewerkt conform de opdracht:

- een variant waarin sprake is van traditionele bouw;
- en een variant waarin sprake is van nieuwbouw met gebruik van kwalitatief hoogwaardige modulaire bouw.

In vergelijking met renovatie biedt nieuwbouw de meeste kwaliteit en meer mogelijkheden om het nieuwe gebouw te lasten aansluiten bij de wensen/behoefte van de gebruikers (school, sport, bibliotheek, verenigingen, etc.). Bij modulaire bouw kan worden gestuurd op een investeringsbudget van maximaal 80%. Hierdoor kan 20% worden bespaard op de kosten ten opzichte van traditionele nieuwbouw. Modulaire bouw biedt mogelijkheden om in te spelen op de verwachte dalende leerlingenaantallen. Dit betekent dat de functie van het gebouw makkelijker kan worden aangepast dan bij traditionele bouw.

Vanwege bovenstaande mogelijkheden tot kostenbesparing hebben wij financiële Scenario's voor de Sociale Structuurvisie doorgerekend met het benodigde budget waarin sprake is van nieuwbouw van het MFC met modulaire bouw. Dit heeft als gevolg dat andere maatschappelijke voorzieningen meer kunnen worden ontzien dan bij traditionele nieuwbouw.

Bijkomend voordeel is dat kan worden bespaard op onderhoud, renovatie en andere kosten van het Dingspilhuus, omdat de functies van het Dingspilhuus voor een groot deel kunnen worden geïntegreerd in het MFC. De sport en bibliotheekfunctie kunnen volledig worden geïntegreerd. De dorps huisfunctie voor een groot deel.

2.2.4 Commissievergadering Brede School

In de commissie Ruimte van 20 maart 2012 is de locatiekeuze van de Brede School besproken. Het advies van de raadscommissie aan het college is dat aanvullend onderzoek gewenst is. Het aanvullend onderzoek wordt op dit moment verricht. Op basis van de uitkomsten hebben wij scenario's doorgerekend waarbij sprake is van nieuwbouw van de Fonteinschool en renovatie voor de Storkschoon. Het genoemde bedrag in de scenario's is nadrukkelijk een aanname, uitgaande dat

nieuwbouw en renovatie een voordeel moet kunnen opleveren ten opzichte van nieuwbouw van een gehele school. Nader onderzoek naar deze kosten loopt.

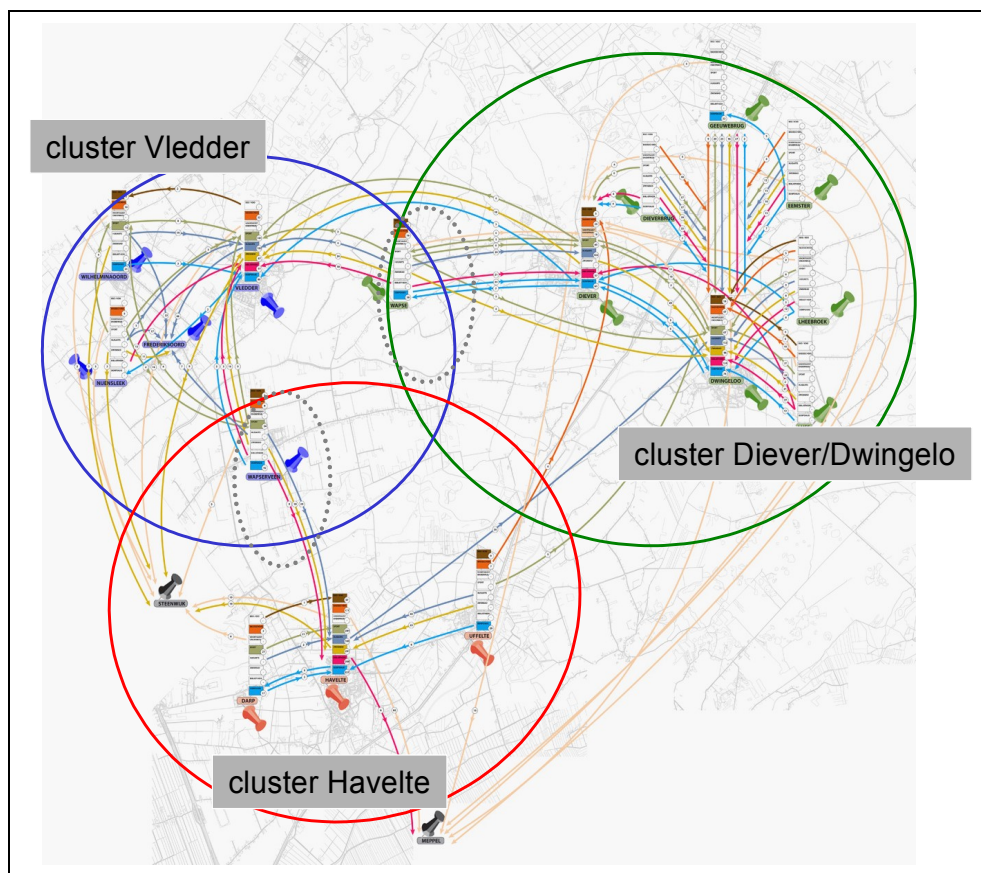
2.2.5 Onderzoek behoud Dingspilhuus

We hebben een onderzoek uitgevoerd naar de kosten van een renovatie van het Dingspilhuus inclusief meerjarenonderhoud. De totale kosten bedragen € 1,4 miljoen euro. Het beschikbare krediet zoals € 858.748,- zou op dit moment niet toereikend zijn om het gebouw in voldoende mate te renoveren.

2.3 00Uitkomst en gebruik van de enquête

Door middel van een briefkaart en diverse publicaties in lokale kranten en de website van de gemeente zijn alle huishoudens binnen de gemeente Westerveld in de maanden voor de zomervakantie van 2011 uitgenodigd deel te nemen aan de internetenquête over het gebruik van de maatschappelijke voorzieningen. Dit gaf inzicht in patronen van het gebruik. De resultaten zijn gepresenteerd aan de bewoners en aan de stakeholders met de vraag of men zich herkent in deze patronen van bezoek van de voorzieningen. Met nuanceringsinzake de respons en reikwijdte van de enquête en locatiespecifieke uitzonderingen was er inderdaad sprake van herkenning van de patronen.

De belangrijkste conclusie van de enquête is dat er een grote spreiding is in het gebruik van de maatschappelijke voorzieningen. Mensen bezoeken de voorzieningen van hun voorkeur en die is soms in de eigen kern, maar ook in andere kernen of zelfs buiten de gemeente gelegen. Hieruit concluderen we dat mensen bereid zijn afstanden te overbruggen naar de voorziening van hun keus, maar daar zijn ook beperkingen in. Zo is waarneembaar dat er veel interactie is binnen een bepaald gebied, veelal geënt op de vroegere gemeentelijke constellatie van vier afzonderlijke gemeenten, ofwel, de relatie tussen woonplek en voorzieningen kent haar (ruimtelijke) grenzen.

Figuur 2 Verbeelding uitkomsten enquête

De reacties uit de bewonersavonden bevestigen dit beeld grotendeels, mensen herkennen zich over het algemeen in deze (cluster)structuur én in het daarbij behorend gebruik.

Daarbij wordt natuurlijk opgemerkt dat een goede bereikbaarheid, het er kunnen komen, hierbij randvoorwaarde is.

Er zijn twee uitzonderingen op acceptatie van grotere afstanden:

- Dat is in de eerste plaats de basisschool, die wordt voornamelijk bezocht in de eigen kern; basisschoolbezoek naar een andere kern is getalsmatig beperkt. De veronderstelling is dat ouders kiezen voor nabijheid van de school, zodat het kind als het wat ouder is zelfstandig naar school kan en z'n schoolvriendjes in de eigen kern heeft.
- De tweede uitzondering is dat ook voor verenigingssporten een kleine afstand tot de voorziening voorwaarde is voor het gebruik en dus goed functioneren ervan. Dit geldt wederom met name voor de jeugd.

In de bewonersavonden is een aantal keren door de aanwezigen aangegeven dat de enquête en daarmee de enquêteresultaten niet volledig zouden zijn: de respons was in een aantal kernen te laag om verantwoorde conclusies over de mate van gebruik te kunnen trekken, niet iedereen was op de hoogte van de enquête, er ontbraken voorzieningen in de enquête en dergelijke.

Hierbij willen we nadrukkelijk stellen dat de resultaten van de enquête enkel en alleen benut zijn om het gebruikspatroon in beeld te brengen (zie afbeelding 2). Uit de enquêtes zijn géén cijfers gehaald over de frequentie van het gebruik van een voorziening.

De gebruikspatronen zijn leidend geweest in het opstellen van de visie waarin de kernwoorden zijn consolideren, concentreren en clusteren:

- consolideren is het bestendigen van de huidige situatie van de voorziening;
- concentreren is het al dan niet gecombineerd bij elkaar brengen van voorzieningen in de eigen kern;
- clusteren is het bij elkaar brengen van voorzieningen in één of meerdere kernen in het cluster, zodanig dat er sprake blijft/zal zijn van een fullservice pakket aan maatschappelijke voorzieningen binnen een 'bereikbaar' gebied.

De financiële gevolgen daarvan, inclusief de mogelijke besparingen, zijn daarvan een afgeleide. Centraal staat een efficiënte en toekomstbestendige situatie waar het gaat om het volledige pakket aan maatschappelijke voorzieningen binnen de gemeente Westerveld.

2.4 00Dorpsvisies

Dorpsvisies geven een gedragen visie op de functionele en ruimtelijke ontwikkeling van en vanuit het dorp en vormen daarmee input voor en onderbouwing van de Structuurvisie (ruimtelijk deel) en de Woonvisie (functioneel deel).

Dorpsvisies zijn een voorbeeld van de inzet van dorpskracht op planologisch niveau: het zijn integrale visies voor de toekomst van betreffend dorp, opgesteld met en door de eigen inwoners. Door deze visies – waar mogelijke en passend – mee te nemen in het gemeentelijke beleid, c.q. op te nemen in het totale Structuurbeeld van de gemeente, wordt draagvlak als vanzelf verkregen en wordt de lokale inspanning ingebed in een krachtig en compleet toekomstdocument.

In het kader van de Structuurvisie dienen de dorpsvisies op haalbaarheid en maakbaarheid te worden getoetst, en dienen de implicaties te worden weergegeven. Daarbij staat de versterking van de identiteit en de intrinsieke dorpskracht van de betreffende kern centraal, maar dient het grotere geheel (de rol van elke kern als voorzieningenlocatie voor andere kernen/bewoners) niet uit het oog worden verloren.

Er zijn voor een aantal kernen/dorpen dorpsvisies beschikbaar. Vledder heeft onlangs een geactualiseerde dorpsvisie gepresenteerd. Daarnaast beschikken de kernen Darp, Havelterberg, Busselte, Frederiksoord en Wilhelminaoord over een actuele dorpsvisie. In het proces van het opstellen van deze visies zijn afspraken gemaakt met de gemeente. De dorpsvisies zullen voor wat betreft de onderdelen die betrekking hebben op maatschappelijke voorzieningen in de komende periode als inspraakreactie meegenomen worden door het gemeentebestuur. Daarna worden ze voor wat betreft de ruimtelijke onderdelen ook als inspraakreactie meegenomen in het traject van het opstellen van de ruimtelijke structuurvisie waar het gaat over de ruimtelijke visie op kernenniveau.

3 Visie op Westerveld

Dit hoofdstuk beschrijft de overkoepelende visie van het gemeentebestuur.

De Sociale Structuurvisie geeft onze visie over hoe wij een kwalitatief goed en passend voorzieningenniveau voor onze gemeente willen realiseren en behouden. Met deze visie willen wij richting geven aan de toekomst. Met als doel, om de vitaliteit van de dorpen voor onze inwoners te waarborgen. We zien deze visie dan ook als een stip aan de horizon, waar we de komende jaren naartoe willen werken.

We zien dat Westerveld verandert. Demografische ontwikkelingen, zoals ontgroening en vergrijzing, zullen de bevolkingssamenstelling beïnvloeden. Daarnaast hebben financiële (Rijks)bezuinigingen, ombuigingen en decentralisatie van taken invloeden op wat de gemeente in de toekomst kan, wil en moet bereiken. Om die redenen hebben wij samen met de gemeenteraad in april 2011 de wens uitgesproken om deze Sociale Structuurvisie op te stellen.

Deze financiële en demografische ontwikkelingen vormen voor ons een maatschappelijke en economische noodzaak om goed te kijken naar welke voorzieningen en gebouwen met een sociale/maatschappelijke functie (zoals scholen, dorpshuizen, sporthallen) de gemeente wel en niet op termijn in stand kan houden, waar de gemeente wel en niet gaat investeren in bijvoorbeeld nieuwe huisvesting of groot onderhoud en welke slimme combinaties van voorzieningen mogelijk/noodzakelijk zijn om te komen tot een kostenreductie. De aanwezigheid van fysieke voorzieningen biedt kansen voor de leefbaarheid, maar ze zijn geen garantie voor de leefbaarheid. Met andere woorden, de stenen van een dorps huis zorgen er niet voor dat er activiteiten plaatsvinden waar inwoners aan deelnemen.

Deze visie willen wij nadrukkelijk samen met inwoners vormgeven, want leefbaarheid maken inwoners zelf. Wij geloven in de kracht, in het zelforganiserend vermogen en in de creativiteit van onze inwoners. Daarbij vragen wij inzet van vrijwilligers en organisaties om in de toekomst bepaalde voorzieningen te kunnen behouden voor hun eigen dorp. Hierin zien we dan ook de kracht van Westerveld, waarbij van oudsher inwoners bereid zijn elkaar te helpen en zich te willen inzetten voor hun eigen leefomgeving. Er is dan ook sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij wij als gemeentelijk bestuur dorpskracht willen faciliteren en ondersteunen, waar we kunnen. Daarnaast is denken en werken vanuit dorpskracht door inwoners en overheid nodig om voorzieningen in stand te kunnen houden.

Dit geldt met name voor de aanwezige sportvoorzieningen. Sport heeft bij uitstek een sociale functie en is ook goed voor de gezondheid. Dit betekent voor ons dat sport laagdrempelig moet zijn, en waar mogelijk binnen de eigen kern en cluster aangeboden moet worden. Ook omdat de gemeente bij sport de prioriteit heeft gelegd bij jongeren door het stimuleren van sport en het aanbieden van voor- en naschoolse sportactiviteiten voor jongeren. Om de aanwezigheid van sportvoorzieningen in de eigen kern te kunnen blijven waarborgen is de inzet en sportiviteit van voldoende vrijwilligers en leden een belangrijke voorwaarde, zodat bijvoorbeeld voldoende teams samengesteld kunnen worden en er voldoende inkomsten zijn voor een gezonde exploitatie. Wanneer verenigingen een kritische grens naderen van het hebben van onvoldoende leden/vrijwilligers/teams om een financieel gezonde exploitatie te voeren, is het samengaan/fuseren met een andere vereniging een optie. We zien samenwerking en samengaan van verenigingen waarbij wordt gesport op één locatie als een evolutionair proces en zullen dit toejuichen als positieve ontwikkeling.

Waar (fysieke) voorzieningen de basisbehoefte van een dorp overstijgen gaan we inzetten op behoud door clustering binnen logisch geordende verzorgingsgebieden rondom Vledder, Havelte en Diever-Dwingeloo. Uitgangspunten hierbij zijn dat kwaliteit gaat vóór afstand (zie paragraaf over mobiliteit en bereikbaarheid) en dat indien er alternatieve voorzieningen aanwezig zijn, er alleen wordt geïnvesteerd in multifunctioneel bruikbare ruimten. Ook uit landelijke onderzoeken blijkt dat er geen directe relatie is tussen tevredenheid van inwoners over hun leefomgeving en de aanwezigheid van (veel) fysieke voorzieningen.

Daarbij wil Westerveld een kindvriendelijke gemeente zijn waar kinderen zich veilig en optimaal kunnen ontwikkelen en waar ouders mogelijkheden hebben om hun werk en zorgtaken te combineren. Goed onderwijs is een factor voor gezinnen om hier te blijven wonen of zich hier te vestigen. De kwaliteit is daarbij belangrijker dan de afstand. We streven dan ook naar het realiseren van een Brede School en wij willen het voortgezet onderwijs voor onze gemeente zolang mogelijk behouden en zijn bereid hier jaarlijks extra kosten voor onderhoud te plegen.

Om deze visie en daarin gestelde doelen te kunnen verwezenlijken, ervaren dat we ons bevinden in een lastige uitgangspositie om op korte termijn de noodzakelijke (financiële) veranderingen te kunnen bereiken. Het huidige voorzieningenniveau is voor groot deel gebaseerd op de erfenis uit de gemeentelijke herindeling in 1998 en gebaseerd op de toen aanwezige voorzieningen in de vier voormalige gemeenten Diever, Dwingeloo, Havelte en Vledder. Rijksbezuinigingen en daardoor lagere gemeentelijke inkomsten maken het noodzakelijk om uitgaven terug te brengen en toe te werken naar kostendekkende tarieven. In de jaren na de herindeling heeft de gemeente eerder financiële ombuigingen doorgevoerd, echter op basis van de “kaasschaafmethode”, waardoor niet eerder een wezenlijke

financiële en inhoudelijke keuze is gemaakt gericht op een passend, gewenst en haalbaar voorzieningenniveau voor onze gemeente.

Kortom:

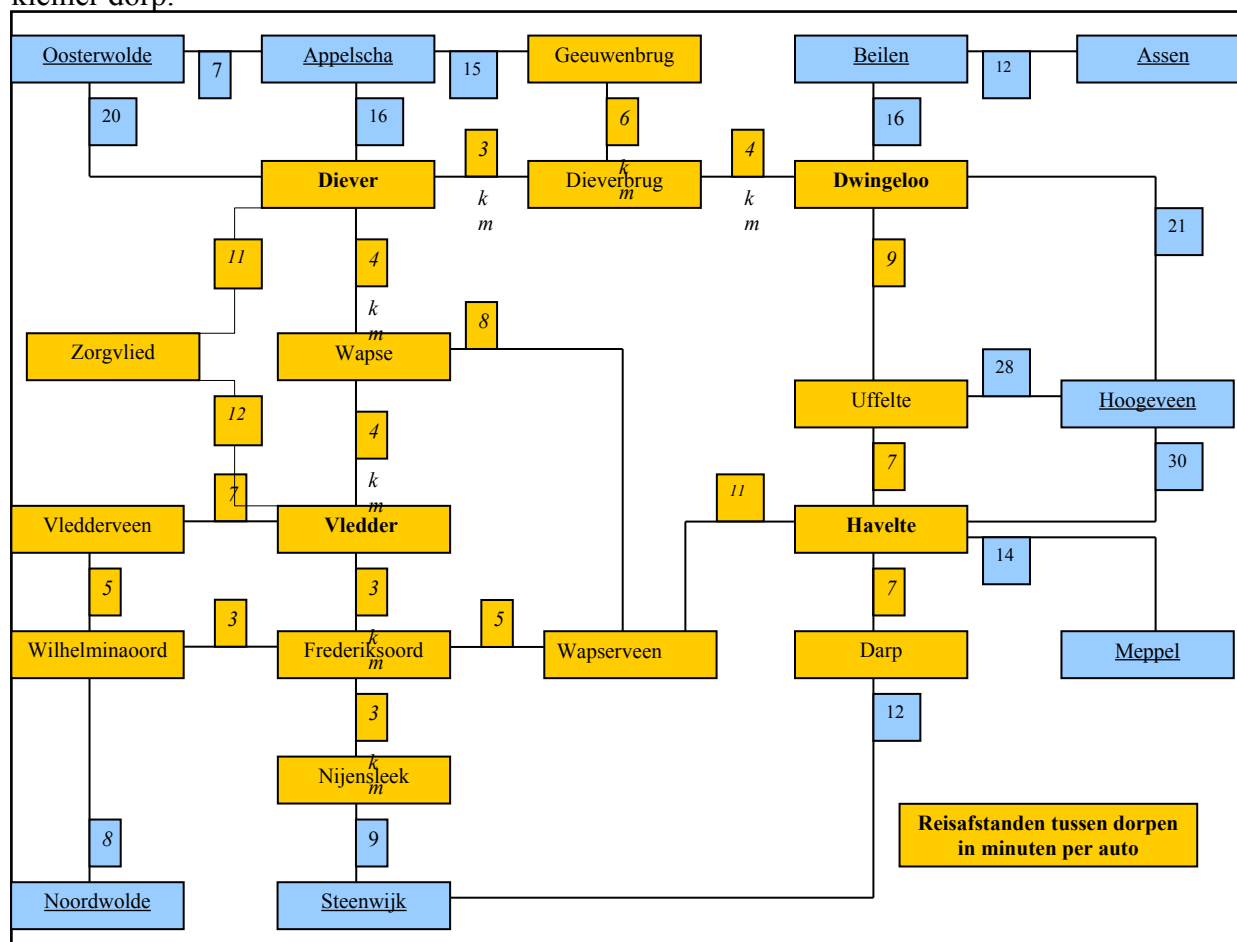
- Wij denken vanuit kwaliteit voor kwantiteit en bereikbaarheid;
- Wij gaan over dorps- en gemeentegrenzen heen kijken en kiezen voor benadering vanuit logisch opgebouwde verzorgingsgebieden;
- Wij gaan uit van de dynamiek en mobiliteit van de inwoners (op zoek naar kwaliteit en behoefte);
- Wij gaan uit van het delen van voorzieningen door inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partijen;
- Wij gaan uit van het steeds slimmer combineren van voorzieningen;
- Wij gaan uit van dorpskracht.
- Wij gaan uit van een blijvend en structureel overleg met de dorpen en dorpsgemeenschappen bij de verdere uitvoering van de visie.

En daarmee denken we dan ook dat onze visie toekomstbestendig is.

3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit

Maatschappelijke voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn voor inwoners. Uit de enquête van Bro blijkt dat inwoners bereid zijn afstanden te overbruggen naar voorzieningen in een ander dorp, of naburige gemeente. Dit past ook bij het beeld dat de mobiliteit van mensen in de afgelopen decennia is toegenomen, en dat mensen daardoor niet meer afhankelijk zijn van de aanwezige voorzieningen in het eigen dorp, maar ook voorzieningen elders willen en kunnen opzoeken. Het onderstaande schema geeft een beeld van de afstanden tussen dorpen in autominuten binnen onze gemeente en naar grotere kernen in de regio. Grotendeels bedraagt de reistijd binnen de gemeentegrenzen tussen twee dorpen tussen de 0-10 minuten. Dit geldt ook voor het bereik van één van de vier hoofdkernen (Havelte, Diever, Dwingeloo en Vledder) vanuit een omliggend kleiner dorp.

Tabel 2 Reisafstanden tussen dorpen in autominuten

Dit betekent dat inwoners die over een auto bezitten, de afstanden relatief makkelijk en snel kunnen overbruggen van en naar voorzieningen elders. De

meeste huishoudens in onze gemeente beschikken over één of meerdere auto's. Voor ouderen die minder mobiel zijn en kinderen is dit een ander geval. Zij zijn afhankelijk van andere inwoners of andere vervoermiddelen zoals het openbaar vervoer, de taxi of de fiets.

Waar er geen goede of veilige verbinding is, kan een lange afstand een beperking zijn voor deze doelgroep om een bepaalde voorziening te bezoeken. Dit vinden wij als college een niet gewenste beperking van mogelijke schaalvergroting en clustering van voorzieningen. Bij de uitwerking van de visie gaan we gevolgen van de bereikbaarheid per ontwikkeling goed in beeld brengen. Daar waar een leemte dreigt te ontstaan in de bereikbaarheid of een veilige route naar de voorziening toe, willen wij gezamenlijk met inwoners, vervoerders en maatschappelijke organisaties bekijken welke oplossing mogelijk is. Wij denken hierbij nadrukkelijk niet alleen aan openbaar vervoer, maar ook aan particulier initiatief en dorpskracht- initiatieven. We zien hier als college een gedeelde verantwoordelijkheid van inwoners en overheid gezamenlijk.

Het college wil alle vormen van vervoer in de gemeente (openbaar, semi-, en particulier) inventariseren. Daarna willen wij samen met andere partijen combinatiemogelijkheden gaan zoeken en faciliteren om witte vlekken in de bereikbaarheid op te lossen, uiteraard hebben wij hier aandacht voor specifieke doelgroepen.

3.2 Recessie en terugtrekkende overheid

Het Rijk bezuinigt op de uitkering aan de gemeenten uit het gemeentefonds. Dat heeft alles te maken met de huidige recessie waardoor er voor de rijksoverheid minder geld binnenkomt en het uitgavenpatroon daarop aangepast moet worden. Immers, de staatsschuld mag, zo is in het kabinet is afgesproken, niet verder oplopen. En dus wordt de bezuiniging doorvertaald naar de gemeenten. De bezuinigingen werken binnen de gemeente doorgaans door op alle beleidsonderdelen, dus ook op die van de maatschappelijke voorzieningen c.q. op de welzijnsvoorzieningen. Dat doorwerken geldt zowel voor de korte termijn als voor de lange termijn. Op korte termijn dienen bezuinigingen te worden geëffectueerd en kosten te worden gereduceerd, op lange termijn dient een lager kostenniveau te worden gehanteerd om de totale begrotingshuishouding weer op orde te krijgen. Hierbij gaat de gemeente er vanuit dat de inkomsten uit bijvoorbeeld WOZ en toeristenbelasting niet fors zullen groeien. Met een stagnerende, zelfs dalende, en zich wijzigende bevolkingsomvang en – samenstelling (zie hieronder) is en blijft dit een lastige opgave.

Naar het zich nu laat aanzien zijn de bezuinigingen structureel; ook na afloop van de recessie zal er sprake zijn en blijven van een terugtrekkende overheid.

Het gemeentebestuur hanteert bij de bezuinigingen op de maatschappelijke voorzieningen het motto “samen de trap op, samen de trap af”. Dit kan als volgt worden uitgelegd. In de goede tijden, als er voldoende financiële middelen zijn om maatschappelijke voorzieningen in de lucht te brengen en te houden, draagt de gemeente daaraan bij. Omgekeerd, bij minder goede tijden, als bezuinigd moet worden, zal dit ook gevolgen hebben op de maatschappelijke voorzieningen. Ook daarin heeft de gemeente, samen met de eigenaren en exploitanten van die voorzieningen, een gezamenlijke opgave. De economische crises en de (financiële) gevolgen hiervan voor de gemeente zijn nog onzeker.

3.3 00 Transitie in de bevolkingsopbouw

Transitie, ontgroening en vergrijzing zijn begrippen die in de bewonersavonden veel genoemd zijn. In deze paragraaf geven we een korte toelichting over deze demografische begrippen.

Het aantal inwoners van de gemeente Westerveld zal, volgens het CBS, de komende 10 jaar afnemen. Er zijn meerder prognoses, zoals van de provincie Drenthe en Primos; de CBS-prognose is een goed gemiddelde daarvan. De prognose is opgesteld op basis van de resultaten uit de voorgaande jaren en indicatoren (geboorten, sterfte, migratie etc.) en ongewijzigd beleid. In de prognose zitten zekere en minder zekere aannames.

Tabel 1. Bevolkingsprognose Westerveld naar leeftijdsgroep 2012-2022

	2012	2017	2022	toe/afname
0-10	1.800	1.500	1.500	-300
10-20	2.300	2.200	1.800	-500
20-30	1.600	1.900	2.100	500
30-40	1.600	1.500	1.600	0
40-50	2.900	2.400	2.100	-800
50-60	2.900	3.000	2.900	0
60-70	2.900	2.700	2.700	-200
70-80	2.000	2.300	2.400	400
80-90	1.000	1.200	1.300	300
90 e.o.	200	300	300	100
totaal	19.200	19.000	18.700	-500

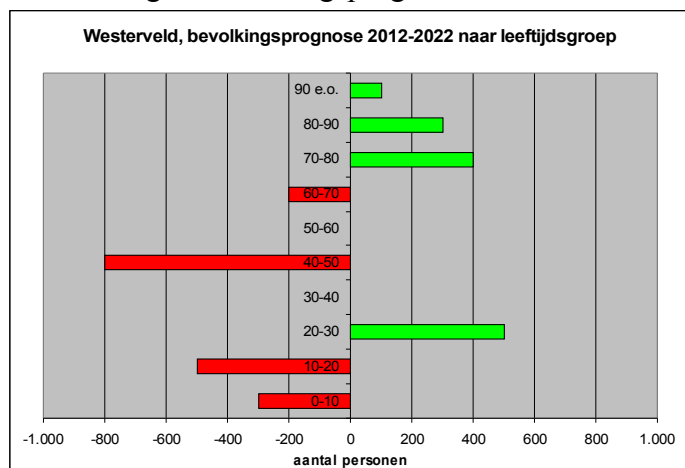
Bron: CBS, 2011

Prognoses zijn en blijven beredeneerde verwachtingen en zijn dus altijd voer voor discussie¹, maar de richting die de prognose voor Westerveld aangeeft is duidelijk: een forse ontgroening, dus minder (potentiële) deelnemers aan bijvoorbeeld

¹ Prognoses zijn enigszins beïnvloedbaar door actief gemeentelijke beleid, bijvoorbeeld qua huisvestingsbeleid c.q. woningbouwprogramma's, maar de grote lijn in de prognose wijzigt zich daarbij slechts marginaal

jeugdsport en onderwijs en aan de andere kant een vergrijzing en dus meer gebruikers voor specifieke voorzieningen voor ouderen.

Afbeelding 2. Bevolkingsprognose Westerveld naar leeftijdsgroep 2012-2022

Bron: CBS, 2011

3.4 00 Kencijfers aangaande het draagvlak van voorzieningen

Op basis van de publicatie Kennisbank van mensen naar meters (Stipo, januari 2009) is de navolgende tabel gemaakt voor vier specifieke maatschappelijke voorzieningen. De normen zijn gebaseerd op een x aantal voorzieningen per y personen, bijvoorbeeld 4,75 basisscholen per 1.000 leerlingen². Omdat het huidige aantal leerlingen voor de basisschool bekend is, kan de norm worden toegepast en een normatief aantal scholen worden berekend (de tweede kolom). Door deze uitkomst te vergelijken met de huidige situatie (kolom drie), kan de theoretische overcapaciteit worden geschetst.

Tabel 2. Normen vier maatschappelijke voorzieningen

voorziening	uitkomsten cf norm	huidige situatie	theoretische overcapaciteit
basisscholen	8,3	14	-5,7
school VO	0,1	1	-0,9
buurthuizen	1,9	12	-10,1
sporthallen	1,7	2	-0,3

Bron: Kennisbank van mensen naar meters, Stipo

Geconstateerd kan worden dat voor met name de basisscholen en de dorpshuizen het aantal voorzieningen sterk afwijkt van de norm. Zoals gezegd tijdens de bewonersavonden is dit naar de mening van BRO de erfenis van het verleden toen

de gemeente Westerveld nog niet heringedeeld was en bestond uit vier afzonderlijke gemeenten, maar ook het feit dat in landelijke gebieden sowieso sprake is van een overmaat aan voorzieningen, simpelweg vanwege de beperkte bereikbaarheid en door middel van een overmaat in beschikbaarheid dit gegeven te compenseren. Delen we de gemeente op naar de oorspronkelijke vier gemeentelijke gebiedsdelen, zien we immers nog steeds een theoretische overcapaciteit, met name in de dorpshuizen en basisscholen. Deze situatie kan voortbestaan zolang de financiële middelen om dit te bekostigen beschikbaar zijn, maar in de huidige recessie wordt dat moeilijk.

Tijdens de dorpsavonden zijn ook leerlingenprognoses geschetst plus het effect daarvan op het aantal noodzakelijke lokalen op enig termijn. Deze gegevens zijn bij het betreffende scenario in de paragraaf over de basisscholen in de factsheet weergegeven. Het illustreert – naast de al bestaande theoretische overcapaciteit voor deze voorziening – dat alleen al de transitie van de bevolking op korte termijn noopt tot herbezinning van de positie en schaal van de basisschool in diverse kernen binnen Westerveld.

4 Scenario per voorziening

4.1 00Inleiding

Dit hoofdstuk schets het scenario per voorziening. Voor elk soort maatschappelijke voorziening speelt een andere overweging een rol hoe hiermee om te gaan in de (nabije) toekomst.

Er is nooit sprake van een éénduidige reden die leidt tot een éénduidige visie op die toekomst. Wat centraal staat is dat alle genoemde voorzieningen belangrijk zijn, een functie hebben voor de gemeenschap van Westerveld. De mate van dat belang, uitgedrukt in bijvoorbeeld het aantal bezoekers, is uiteraard een goede graadmeter, maar we weten ook dat de bevolking verandert en de budgettaire ruimte beperkt is.

Het is noodzakelijk om verantwoorde keuzes te maken, keuzes die ervoor zorgen dat het prettig wonen en leven binnen de gemeente Westerveld is geborgd, maar ook op een zodanige wijze dat het aanbod aan maatschappelijke voorzieningen efficiënt en betaalbaar is en blijft. In onderhavige visie wordt op basis van diverse gegevens én inzichten (o.a. verkregen in dorpsavonden en gesprekken met de stakeholders in de klankbordbijeenkomst) een scenario geschetst per soort voorziening. Daarbij is telkens het uitgangspunt gehanteerd dat gestreefd zou moeten worden naar een full-servicepakket aan maatschappelijke voorzieningen per ruimtelijk cluster, zoals geschetst tijdens de eerste sessie bewonersavonden, maar waarbij tevens is gekeken naar nieuwe vormen van gebruik en hergebruik van de gebouwen waarin deze voorzieningen thans zijn gehuisvest.

In de volgende paragrafen wordt een vaste opbouw gehanteerd, namelijk, na een korte inleiding die vooral op de (gedeelde) verantwoordelijkheid (zie voetnoot ²) ingaat, eerst enkele uitgangspunten en vervolgens het scenario. De uitgangspunten zijn ontleend aan de enquête, aan algemene literatuur, aan beleidsdocumenten van de gemeente Westerveld en aan de inhoud en strekking van de reacties van de aanwezigen bij de dorpsavonden en de stakeholdersbijeenkomsten. In de factsheets zijn enkele gegevens opgenomen, die inzicht bieden in de huidige situatie van de betreffende voorziening. Eén van de ingrediënten van de factsheet is de Matrix kosten en gebruik. In deze matrix is (voor de huidige situatie) de positie van de desbetreffende voorziening aangegeven binnen het assenkruis. Daarbij is steeds uitgegaan van de relatieve waarde waar het gaat om de omvang van het bezoek (bezoekers/gebruikers naar rato van het totaal aantal inwoners van Westerveld) én de relatieve waarde van de gemeentelijke (netto) kosten voor de voorziening. Hierbij geldt dat hoge kosten tevens moeten worden gerelateerd aan het aantal voorzieningen. Bij de positie binnen het assenkruis is uitsluitend gekeken naar de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende voorzieningen

² gedeelde verantwoordelijkheid: zowel gemeente als private partijen (zoals sportverenigingen en/of exploitanten) zijn samen verantwoordelijk en bespreken onderling wie welke (financiële) inspanning doet.

van de gemeente Westerveld (kosten kunnen immers qua hoogte ook gerelateerd worden aan die van andere gemeentelijke beleidssectoren, óf aan voorzieningen buiten de gemeente).

4.2 Zwembaden

4.2.1 Factsheet Openluchtzwembaden

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van openluchtzwembaden?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaord
Nee	14	64	8	47	8	13	64	14	5	6	18	45	20	29	21
Ja	11	59	22	97	11	17	296	22	8	13	26	90	26	25	25
nee	56%	52%	27%	33%	42%	43%	18%	39%	38%	32%	41%	33%	43%	54%	46%
ja	44%	48%	73%	67%	58%	57%	82%	61%	62%	68%	59%	67%	57%	46%	54%
totaal	25	123	30	144	19	30	360	36	13	19	44	135	46	54	46

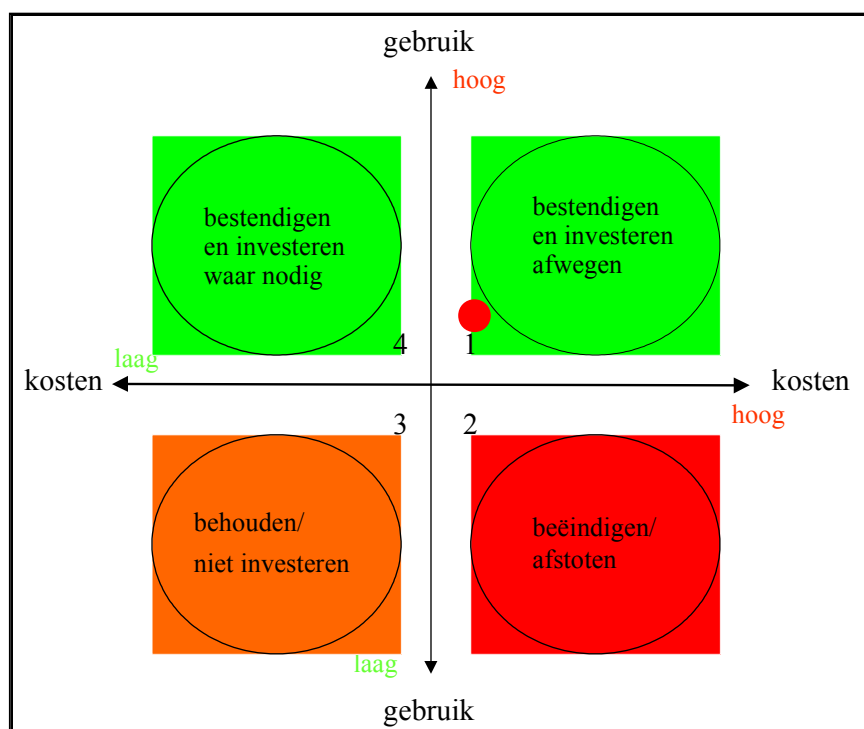
Overzicht kosten

kosten 2010
€ 497.130

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar

Bezoekersaantallen

Bezoekersaantallen

	<u>De Kerkvlekken</u>	<u>De Paasbergen</u>	<u>Het Bosbad</u>
1998	45.023 (100%)	41.133 (100%)	28.878 (100%)
1999	56.022 (124%)	44.330 (108%)	33.366 (115%)
2000	42.331 (94%)	37.219 (90%)	29.841 (103%)
2001	55.000 (122%)	51.121 (124%)	36.752 (127%)
2002	55.500 (123%)	46.133 (112%)	39.040 (135%)
2003	65.309 (145%)	61.000 (148%)	48.942 (169%)
2004	51.537 (114%)	50.739 (123%)	38.514 (133%)
2005	52.275 (116%)	51.302 (124%)	33.047 (114%)
2006	57.173 (124%)	45.983 (112%)	37.165 (129%)
2007	37.643 (84%)	32.337 (79%)	26.018 (90%)
2008	45.133 (100%)	33.867 (82%)	34.149 (118%)
2009	52.900 (117%)	40.109 (97%)	33.455 (116%)

4.2.2 Scenario Zwembaden

De openlucht-zwembaden binnen de gemeente Westerveld worden relatief veel gebruikt door zowel bezoekers als door de aanwezige toeristen. Vooral het aantal recreatieve bezoekers valt op, waar dit uit de geturfde aantallen valt op te maken. Hiermee kan worden gesteld dat de zwembaden een functie vervullen als maatschappelijke voorziening, meer nog dan een toeristische voorziening. Hoe dit naar de toekomst zal uitpakken is ongewis. Naast een te verwachten afnemend aantal jongere bezoekers zal de oudere bezoeker wellicht meer gebruik gaan maken van deze recreatieve voorziening.

De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de openlucht-zwembaden rust momenteel volledig bij de gemeente. Dat is bijzonder, aangezien de gemeente daarmee tevens de (commerciële) toeristische sector direct steunt.

De jaarlijkse kosten staan tot nu toe ten opzichte van het totale gebruik min of meer in balans; echter, te verwachten is dat reeds op korte termijn grote investeringen moeten worden gedaan in het onderhoud en de renovatie van de zwembaden.

De gemeente verkiest de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de voorziening op termijn meer neer te leggen bij de directe gebruikers dan wel potentiële gebruikers, om hiermee de lasten voor de totale gemeenschap te beperken. Inzet van dorpskracht (zie voetnoot ³) kan hierin een sleutelrol spelen, ook de toeristische bedrijven zouden hierin een grotere rol moeten en kunnen spelen. De gesprekken hiertoe zijn tijdens het opstellen van onderhavige notitie in werkgroep-verband reeds opgestart.

Uitgangspunten:

- het hebben van drie openluchtzwembaden in de gemeente is een zekere luxe, die in deze tijd minder verantwoord is om (uitsluitend) te laten exploiteren door de gemeente,
- een zwembad is belangrijk voor de recreanten en de toeristen, maar ook voor de inwoners van Westerveld. Het is evenwel in de visie van de gemeente niet dé reden van bezoek aan de gemeente Westerveld,
- er ligt een Bestuursopdracht die stelt dat de (financiële) verantwoordelijkheid van de gemeente fors minder moet worden (uitvoering geven aan (Plan A).

---

³ Dorpskracht kan omschreven worden als activeren en versterken van de zelfredzaamheid en ontplooiing van de individuele burgers en gemeenschappen, zodat ze minder afhankelijk worden van publieke voorzieningen en de 'verzorgende' overheid

Scenario:

- Openluchtwembaden c.q. zwemwater, openbaar of particulier beheerd en geëxploiteerd, zijn belangrijk voor de toeristische sector en dus is behoud van de functie 'zwemwater' nastrevenswaardig.
- geef het gemeentebestuur tijd en ruimte voor de uitvoering van de bestuursopdracht conform plan A. Mocht onverhoopt einde 2012 blijken dat plan A uiteindelijk niet haalbaar is, dan komen onderstaande alternatieven aan de orde:
  - Plan B: ontwikkel één nieuw/vernieuwd zwembad,
  - Plan C: ontwikkel uitsluitend het zwemmen in natuurwater, daarnaast terugvallen op het gevarieerde aanbod aan (overdekte) zwembaden in de buurgemeenten (ook als slecht weervoorziening voor toeristen).

Plan A als zeer gewenst voorkeursscenario

Het conceptscenario gaat uit van de Bestuursopdracht Zwembaden zoals deze is vastgesteld door het college en besproken is met de raad. Het college gaat ervan uit dat dit onderdeel van het scenario (Plan A: uitvoering van Bestuursopdracht, verzelfstandiging van de zwembaden) slaagt. Plan A, verzelfstandiging van de drie zwembaden, is dan ook de voorkeursvariant van het college.

Mocht onverhoopt Plan A niet lukken, dan is Plan B (openhouden van één zwembad) de moeite waard om te onderzoeken. Een variant hierop is het openhouden van twee zwembaden.

Plan C (geen zwembaden, alleen natuurlijk water) heeft niet de voorkeur van het college, omdat een zwembad in de optiek van het college onderdeel is van een goede toeristische infrastructuur. Dit blijkt ook uit de bezoekersaantallen van de zwembaden, waarbij een deel van de gebruikers bestaat uit toeristen.

4.3 Bibliotheek

4.3.1 Factsheet Bibliotheek

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van de openbare bibliotheek?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwengeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaord
Nee	10	64	5	21	4	5	80	8	1	5	23	35	16	32	27
Ja	15	60	22	124	15	27	272	28	12	14	22	98	30	21	20
nee	40%	52%	19%	14%	21%	16%	23%	22%	8%	26%	51%	26%	35%	60%	57%
Ja	60%	48%	81%	86%	79%	84%	77%	78%	92%	74%	49%	74%	65%	40%	43%
totaal	25	124	27	145	19	32	352	36	13	19	45	133	46	53	47

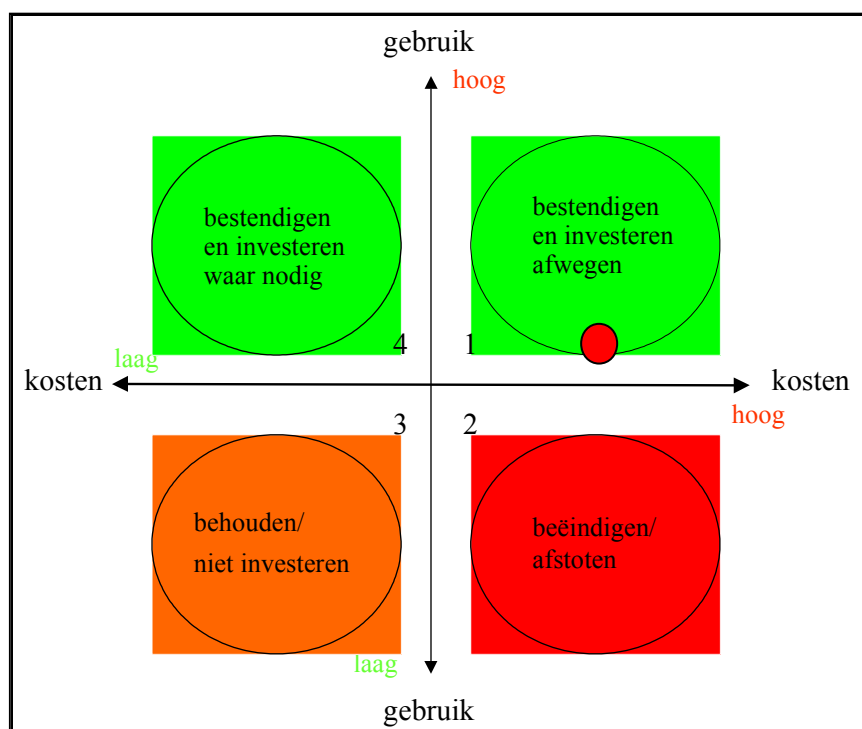
Overzicht kosten

kosten 2010

€ 499.780

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar.

Bezoekersaantallen

	2009	2010	gemiddeld	in % totaal bezoek
Diever	21.525	21.195	21.360	24%
Dwingeloo	25.205	25.400	25.303	28%
Havelte	26.245	25.880	26.063	29%
Vledder	16.980	18.000	17.490	19%
totaal	89.955	90.475	90.215	

4.3.2 00Scenario Bibliotheek

Bibliotheken kunnen, naast hun sociaal-culturele hoofdtaak, ook gezien worden als een ontmoetingsplaats en een plek waar activiteiten kunnen plaatsvinden ten behoeve van de gemeenschap. De vier bibliotheken, gevestigd in de vier hoofdkernen van Westerveld, worden ongeveer evenveel bezocht, zo tussen de 17.000 en 26.000 bezoekers op jaarbasis. Ook hierbij is lastig aan te geven hoe dit bezoek zich in de toekomst ontwikkelt. Uit de bezoekersaantallen is geen tendens te herleiden, en tegenover een te verwachten afnemende groep jongeren staat een groeiende groep ouderen die gebruik willen blijven maken van deze voorziening – alle technische ontwikkelingen (digitale producten) ten spijt. De kosten voor de instandhouding van deze voorzieningen zijn relatief hoog te noemen, dat ligt vooral aan het onderhoud en exploitatie van de gebouwen c.q. voorzieningen.

Bij de bibliotheken is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid, en de gemeente wenst daar meer gebruik van te maken gezien de hoge kosten. Ook hier is dorpskracht inzetbaar, in de vorm van vrijwilligerswerk (zoals nu al veel wordt verricht) binnen de bibliotheken, maar ook daarbuiten in het (op)halen en brengen van boeken naar bijvoorbeeld ouderen en/of ouderencentra.

Een bibliotheekfunctie blijft voor de gemeente wezenlijk, echter gezocht moet worden naar een efficiëntere en minder kostbare huisvesting, zonder daarbij de ontmoetingsfunctie teveel uit het oog te verliezen. In onze overweging speelt daarbij mee dat bij het gebruik van internet toeneemt, maar op dit moment nog niet alle inwoners en doelgroepen even adequaat zal bereiken.

Door rekening te houden met de geografische spreiding, waarbij bibliotheken in de omringende steden zeker een aanzuigende werking hebben op de gebruikers, is een fysieke vestiging op grotere afstand van die stedelijke agglomeraties te prefereren, waar de overige vestigingen uit kostenoverwegingen een ontwikkeling naar aanvullende dienstverlening zouden kunnen doormaken.

Aanvullende dienstverlening hoeft in de optiek van het college niet per definitie fysieke vestigingen te zijn. Het gaat om het principe dat wij de bibliotheekfunctie dichtbij kunnen blijven aanbieden voor specifiek de doelgroepen ouderen en kinderen.

Uitgangspunten:

- in de bibliotheeksector vindt een heroriëntatie plaats op het aanbieden van informatie, niet alleen meer in de vorm van boeken, maar ook digitaal en via lezingen en presentaties. Halen van informatie in welke vorm dan ook en ontmoeten worden de pijlers van de ‘nieuwe’ bibliotheek. Dit blijkt ondermeer uit de opgestelde beleidsnotitie inzake de toekomst en positie van de bibliotheken binnen Westerveld,
- het beter en efficiënter aanbieden van de dienstverlening komt steeds meer los te staan van de huisvesting/accommodatie,
- samenwerken met andere organisaties kan leiden tot kostenefficiëntie en beter bereik van doelgroepen,
- het gemeentebestuur wil graag een goede bibliotheekinfrastructuur voor de inwoners en is bereid daaraan financieel bij te dragen,
- maar wel met een gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeente en bibliotheek, en de inzet van vrijwilligers,

Uitwerking Scenario:

- inzetten op het faciliteren op één fysieke locatie plus aanvullende dienstverlening per cluster,

- de fysieke locatie onderbrengen in een eigen gebouw of inhuizen in een ander gebouw, maar dan wel met een eigen ‘gezicht’,
- de aanvullende dienstverlening koppelen aan voedingsgebieden/punten.

In het advies van Bro wordt gesproken over één fysieke bibliotheekvestiging. Het op termijn willen situeren van deze vestiging in het cluster Diever-Dwingeloo ziet het college als logische gedachte, wanneer mogelijk de MFC Diever wordt gerealiseerd.

Mocht de MFC Diever niet worden gerealiseerd, dan zal in overleg met het bestuur moeten worden onderzocht welk cluster dan de voorkeur geniet voor de ene fysieke bibliotheekvestiging.

In de huidige situatie heeft de bibliotheek één gebouw in eigendom, namelijk in Vledder. De andere vestigingen worden gehuurd.

4.4 Dorpshuizen

4.4.1 Factsheet Dorpshuizen

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van de dorpshuizen?

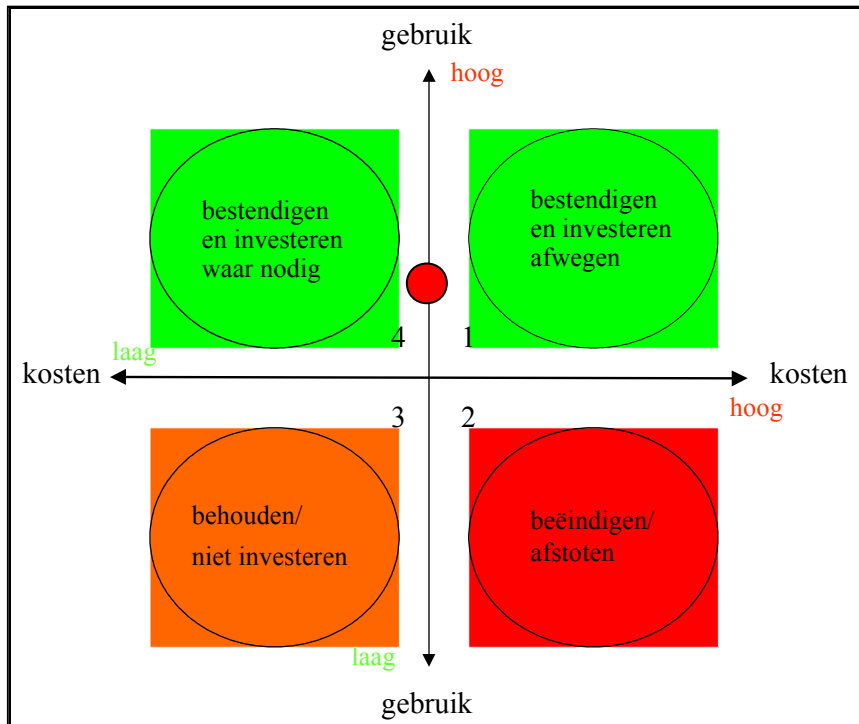
	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
Nee	6	58	18	65	8	8	212	22	5	5	14	29	8	11	8
Ja	19	65	12	78	10	24	228	13	8	14	30	101	38	42	24
nee	24%	47%	60%	45%	44%	25%	48%	63%	38%	26%	32%	22%	17%	21%	25%
Ja	76%	53%	40%	55%	56%	75%	52%	37%	62%	74%	68%	78%	83%	79%	75%
Totaal	25	123	30	143	18	32	440	35	13	19	44	130	46	53	32

Overzicht kosten

Kosten 2010
€ 353.584

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

voorziening	uitkomsten cf norm	huidige situatie	theoretische overcapaciteit
buurthuizen	1,9	12	-10,1

Toelichting: Er is sprake van een grote theoretische overcapaciteit. Als er financiële middelen beschikbaar zijn om dit te kunnen bekostigen, kan deze situatie blijven bestaan. Als er minder middelen beschikbaar zijn, is heroriëntatie aan de orde

4.4.2 Scenario Dorpshuizen

De dorpshuizen zijn dé ontmoetingsplaats voor het verenigingsleven, clubs en diverse algemene activiteiten ten behoeve van de bewoners van een dorp. Veel van de dorpshuizen hebben zelf dorpsoverstijgende activiteiten in huis, waardoor het belang van handhaving ervan extra belangrijk is. De dorpshuizen vervullen een functie voor jong en oud, ze hebben daarom minder ‘last’ van de demografische ontwikkeling binnen de gemeente van ontgroening en vergrijzing. In absolute aantallen zal het bezoek naar verwachting in de toekomst wel gestaag afnemen, maar de dorpshuizen blijven hoe dan ook een dominante rol spelen in het dorpsleven, vooral in de kleinere kernen.

De verantwoordelijkheid van die instandhouding ligt verdeeld: soms is de gemeente eigenaar van het dorpshuis, soms niet, en in de bekostiging van de diverse activiteiten en instandhouding van de voorziening (het gebouw) treden meer of minder grote verschillen op.

Er zijn verschillen in de waardering van het dorpshuis. Soms is het de enige maatschappelijke functie die een dorp rijk is, soms niet. En soms vinden er veel activiteiten plaats, en soms is dat minder het geval. Dat maakt de afweging lastig waar het gaat om de toekomst van deze voorziening. Een zaak staat vast, en dat is dat in veel gevallen sprake zou moeten zijn van een meer gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij de inzet van dorpskracht een cruciale factor is voor het succes. De kosten versus het gebruik staan redelijk in balans, maar het is de veelvoud aan dorpshuizen die het gemeentelijk budget “nekt”. Hierin zullen keuzes gemaakt moeten worden en alternatieven worden gezocht, waarbij het credo is dat de functie dorpshuis centraal staat, en niet het gebouw. Waar kosten relatief zwaar toenemen kan worden gezocht naar alternatieven en clustering van de activiteiten binnen het dorpshuis. Maar daarvoor geldt dat er wel werkbare alternatieven voorhanden moeten zijn.

Uitgangspunten:

- vooral richten op de specifieke situatie in de kernen: klein of groot, zijn er wel of geen alternatieven aanwezig voor de functie ‘ontmoeten’,
- de toegang voor kwetsbare groepen (kinderen, ouderen, invaliden) dient zo laag mogelijk te zijn en te blijven,
- de functie aanbieden staat los van de huisvesting, maar soms zijn er geen alternatieven (met name in de kleinere kernen),
- voor de kleine kernen geldt een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de gemeente en de beheerder van het dorpshuis (stichting), en in de grotere kernen betreft het een eigen verantwoordelijkheid van de dorpsgemeenschap.

Uitwerking Scenario:

- Inzet van dorpskracht ten volle benutten,
- Een dorps huis is er primair voor de dorpsbewoners, maar ook voor toeristen en recreanten kunnen dorps huizen een welkome aanvulling vormen in het toeristische palet. Gedacht kan worden aan voorstellingen e.d.,
- Zelfstandigheid dorps huisfunctie in Vledder, Diever, Havelte en Dwingeloo. Het college deelt de visie waarin wordt gesteld dat de vier grote kernen zelfstandig een dorps huisfunctie in stand kunnen houden, in een eigen gebouw en/of in andere huisvesting zoals aanwezige horeca, schoolgebouwen en sportvoorzieningen.
- Het verzelfstandigen van het dorps huis (Dingspilhuus) in Diever, door het overdragen van het Dingspilhuus.
- Ondersteunen van bestaande dorps huizen in de andere en kleinere kernen. Dit zijn:
  - binnen het Cluster Vledder: de dorps huizen in Wilhelminaoord, Nijensleek en Vledderveen
  - binnen het Cluster Dwingeloo-Diever: het dorps huis Geeuwenbrug
  - binnen het Cluster Havelte: de dorps huizen in Darp, Uffelte,
  - en de dorps huizen in Wapse en Wapserveen.
- De gedeelde verantwoordelijkheid willen wij invullen door een jaarlijkse bescheiden financiële ondersteuning in de vorm van een subsidie en door het instellen van fonds waarop dorps huizen onder voorwaarden eens in de zoveel jaar een beroep kunnen doen voor cofinanciering bij grote onderhoudsinvesteringen. Wij denken daarbij aan verhouding van cofinanciering volgens het 1/3 principe: 1/3 gemeentelijke bijdrage, 1/3 bijdrage door andere fondsen en overheden en 1/3 bijdrage door eigen inzet/inbreng. Dit fonds maakt dorps huizen het mogelijk cofinanciering te werven bij (subsidie)fondsen en andere overheden, omdat deze instellingen vaak de voorwaarde hebben dat de gemeente co-financieert.
- Het college is bereid dan een dorp te ondersteunen en faciliteren in het vinden van alternatieve huisvesting voor de activiteiten (waar het kan, in of nabij het dorp en binnen het cluster). Hier ligt ook een relatie tussen dorps huizen en onderwijs, want een aantal gymzalen zijn gevestigd bij/in het dorps huis. Er zal dan een alternatieve locatie moeten worden gevonden voor het gymonderwijs.

De geschetste visie past bij het doel van het college om de dorpsfunctie te behouden en te verzelfstandigen en sluit dan ook goed aan bij de uitgangspunten van het Vervolgtraject Dorps huizen.

Dwingeloo

Voor Over Entinghe in Dwingeloo heeft dit scenario gevolgen. Het gebouw waarin Over Entinghe is gehuisvest is gemeentelijk eigendom en dit willen wij gaan afstoten.

4.5 Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

4.5.1 Factsheet Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van de kinderdagopvang/ peuterspeelzaal ?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
Nee	6	7	3	10	1	6	11	3	1	2	3	3	3	2	2
Ja	0	5	2	24	1	1	56	5	1	1	6	2	3	6	3
nee	100%	58%	60%	29%	50%	86%	16%	38%	50%	67%	33%	60%	50%	25%	40%
ja	0%	42%	40%	71%	50%	14%	84%	63%	50%	33%	67%	40%	50%	75%	60%
totaal	6	12	5	34	2	7	67	8	2	3	9	5	6	8	5

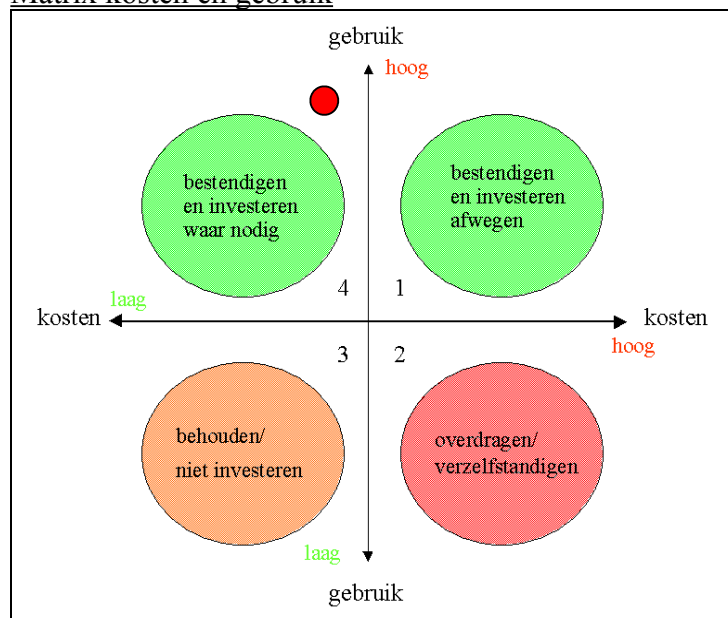
Overzicht kosten

kosten 2010

€ 215.197

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar.

4.5.2 00Scenario Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

De kinderopvang is een sterk groeiende ‘‘loot’’ aan de welzijnsboom in verschillende gemeenten. De verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van voorzieningen hiervoor en de instandhouding ervan is meer en meer een commercieel gebeuren, en dus niet meer des gemeente. De groei die thans aanwezig is zal van korte duur zijn gezien de demografische ontwikkeling van de gemeente (ontgroening). Door marktwerking zullen de betere voorzieningen komen bovendrijven; de gemeente neemt hierin een bescheiden rol, hooguit in het faciliteren en aangeven van mogelijkheden van vestiging van een kinderdagopvang binnen de gemeente. Dorpskracht heeft hierin evenzeer een bescheiden rol,

Uitgangspunten:

- de kinderdagopvang (kdo) is een commerciële functie en is een wettelijke verantwoordelijkheid voor de markt,
- de zelfstandige peuterspeelzaal (psz) is een concept uit verleden tijd. Het kabinet is in 2007 gestart met de harmonisering van de regelgeving van voorzieningen voor kinderen van nul tot vier jaar (peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en voorscholen). Daarbij wordt gestreefd naar alle voorzieningen onder één dak,
- de subsidiëring vindt steeds meer plaats aan personen en huishoudens en niet meer aan voorzieningen/gebouwen,
- de verantwoordelijkheid van de gemeente ligt in het sturen in en faciliteren van de locatiekeuze voor kinderopvang

Scenario:

- er zijn al meerdere kdo's ingetrokken bij basisscholen en daar zijn goede ervaringen mee opgedaan. In de toekomst werkt het schoolbestuur aan het, waar wenselijk en mogelijk, herhalen van dit succes in andere scholen waarin ruimte vrijkomt,
- het onderbrengen van kdo's dient bij voorkeur plaats te vinden in basisscholen vanwege een doorgaande leerlijn en de warme overdracht van kdo naar basisschool. Indien er geen basisschool in de onmiddellijke omgeving voorhanden is, dan is onderbrengen van de kdo in een dorpshuis – al of niet in een naastgelegen kern - zeker een optie,
- de geografische spreiding over de clusters zal leidend blijven in de locatiekeuze voor de aanbieders. Het halen en brengen van kinderen met collectief vervoer (de kinderopvangbus) is een denkbaar middel.

Het scenario betekent het omvormen van het huidige peuterspeelzaalwerk naar integratie met kinderopvang. Dit past binnen de ingezette lijn van het college,

waarbij is ingezet op een geleidelijk integratie. Het ondersteunen van kinderen binnen de opvangvoorziening en ondersteunen van een doorgaande leerlijn blijven prioriteit van het college.

De Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie regelt de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het stimuleren van de taalontwikkeling van kinderen door het aanbieden van een voorschoolse educatief programma voor elk kind die dat nodig heeft. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid om voldoende voorschoolse educatie van goede kwaliteit te realiseren voor deze doelgroepkinderen.

4.6 Buitensport

4.6.1 Factsheet Buitensport

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van sportvoorzieningen?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
Nee	9	49	6	49	8	10	84	11	9	6	19	46	16	10	17
Ja	16	76	23	97	11	22	276	24	16	13	26	89	29	46	31
nee	36%	39%	21%	34%	42%	31%	23%	31%	36%	32%	42%	34%	36%	18%	35%
ja	64%	61%	79%	66%	58%	69%	77%	69%	64%	68%	58%	66%	64%	82%	65%
totaal	25	125	29	146	19	32	360	35	25	19	45	135	45	56	48

Toelichting: Deze tabel geeft aan de mate van gebruik van zowel de buiten- als de binnensportaccommodaties.

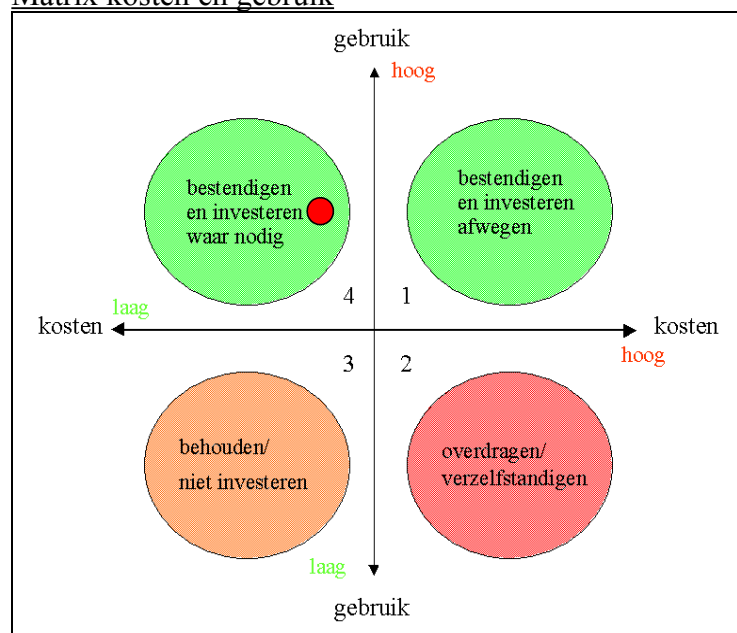
Overzicht kosten

kosten 2010

€ 255.163

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar

4.6.2 00Scenario Buitensport

Sporten wordt algemeen gezien als een basisbehoefte in alle kernen van de gemeente waar een (buiten)sportvoorziening aanwezig is. Maar er speelt meer, en dat is dat een sportvereniging appelleert aan het dorpsgevoel c.q. inhoud geeft aan de identiteit van een dorp. Het verenigingsleven concentreert zich niet uitsluitend op de sport, maar ook op het samenzijn en samen organiseren van diverse aanverwante activiteiten. Dorpskracht speelt hierbij een zeer grote rol, met de opmerking dat die dorpskracht uitsluitend werkt zodra het voor de eigen sportvereniging is.

Met de dorpskracht in het achterhoofd, en het gegeven dat de sportclub de identiteit van de dorpen ‘’maakt’’, meent de gemeente dat zeer zeker sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid: de bevolking (dorpskracht), de verenigingen en de gemeente staan samen voor de continuïteit van het sportcomplex.

De kosten voor de instandhouding van de sportcomplexen staan redelijk in balans met het gebruik ervan, echter door de ontgroening zal er een sterke daling zijn in het daadwerkelijke gebruik en zal deze balans dus overhellen naar een meer negatief beeld. Dat vraagt om keuzes die vooral liggen in samenwerking en uiteindelijk samenvoeging/clustering, maar dan wel op een geleidelijke en natuurlijke weg. Daarmee wordt voorkomen dat als gevolg van een (te) snelle fusie extra nieuwe investeringen moeten worden gedaan (bijvoorbeeld bouwen van extra kleedkamers), waardoor het totale kostenplaatje voor de buitensport wel eens hoger zou komen te liggen dan het huidige niveau.

Uitgangspunten:

- op termijn is er een afname in het aantal en/of de omvang van de accommodatie omdat er door de transitie er minder deelnemers in de leeftijdsgroep 4 t/m 20 jaar zullen zijn,
- per sportsoort zijn er verschillen in het gebruik (gebruik per kern of over de dorpen heen),
- er in zijn algemeenheid sprake is van een toename van individuele sporten.
- lokaal/kerngericht maatwerk is noodzakelijk: bij elke voorziening speelt de emotie versus de ratio een grote rol,
- de bekostiging van de buitensportaccommodaties is een gedeelde verantwoordelijkheid van de clubs én de gemeente,
- inzet van dorpskracht voor de sport werkt uitsluitend binnen de eigen kern.

Scenario:

- clubs en verenigingen gaan, in navolging van al bestaande voorbeelden, waar haalbaar meer samenwerken. Hiervoor worden onderling afspraken gemaakt,

- fusie uit het oogpunt van maatschappelijk en sportief rendement zijn zeker bespreekbaar,
- de instandhouding van buitensportaccommodaties dient meer kostendekkend te worden,
- het is en blijft maatwerk en is een evolutionair proces dat op verschillende plaatsen reeds succesvol is ingezet

4.7 Binnensport

4.7.1 Factsheet Binnensport

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van sportvoorzieningen?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
Nee	9	49	6	49	8	10	84	11	9	6	19	46	16	10	17
Ja	16	76	23	97	11	22	276	24	16	13	26	89	29	46	31
nee	36%	39%	21%	34%	42%	31%	23%	31%	36%	32%	42%	34%	36%	18%	35%
ja	64%	61%	79%	66%	58%	69%	77%	69%	64%	68%	58%	66%	64%	82%	65%
totaal	25	125	29	146	19	32	360	35	25	19	45	135	45	56	48

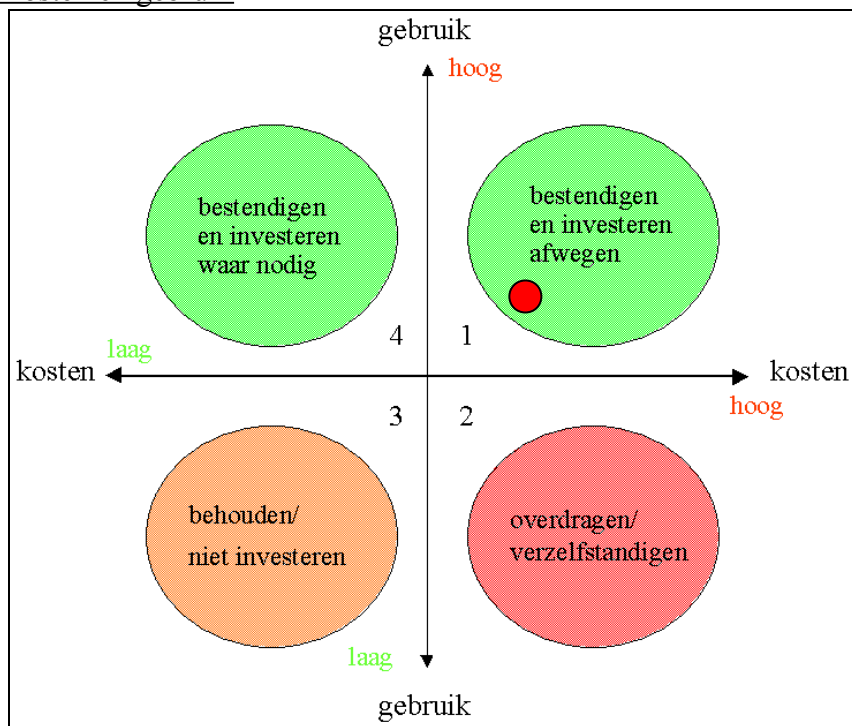
Toelichting: Deze tabel geeft aan de mate van gebruik van zowel de buiten- als de binnensportaccommodaties.

Overzicht kosten

kosten 2010
€ 537.524

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

sporthallen	1,7	2	-0,3
-------------	-----	---	------

4.7.2 Scenario Binnensport

Ook voor de binnensport geldt dat dit algemeen gezien wordt als een basisbehoefte in de gemeente, maar dan meer voor een aantal kernen of zelfs de hele gemeente tegelijk. De primaire verantwoordelijkheid voor de instandhouding en ontwikkeling van de binnensport zou meer bij de gebruikers zelf moeten liggen, dus bij de verenigingen en clubs. De sporthallen zouden zich meer zelf moeten bedruipen, waarbij voor de inzet van personeel/vrijwilligers de dorpskracht zijn werk kan doen.

De kosten voor de instandhouding van de sporthallen c.q. staan wederom redelijk in balans met het gebruik ervan, maar ook hier zal door de ontgroening er een sterke daling zijn in het daadwerkelijke gebruik en zal deze balans dus overhellen naar een meer negatief beeld. Dat vraagt om keuzes die vooral liggen in verzelfstandiging en een zoektocht naar verbreding in het gebruik. De gymlokalen en sportzalen vormen hierin een uitzondering, daar deze meer zijn gelieerd aan scholen; hiervoor geldt dan ook dat bij evt. clustering dan wel inkrimping van scholen ook het gebruik van deze voorzieningen tegen het licht dienen te worden gehouden.

Uitgangspunten:

- er zijn nu twee sporthallen, in Dwingeloo en in Vledder, waarbij de sporthal in Vledder (deels) verzelfstandigd is,
- er zijn 2 sportzalen en 5 gymlokalen die allemaal een goede bezetting hebben en die qua aantal conform de norm zijn,
- sportaccommodaties zijn een gedeelde verantwoordelijkheid van clubs én gemeente: gemeentebestuur wil graag een goede sportinfrastructuur voor de inwoners, en heeft de sportclubs daarbij broodnodig,
- er is in zijn algemeenheid sprake is van een toename van individuele sporten.
- gymlokalen en sportzalen zijn qua gebruik en soms ook fysiek verweven met het basisonderwijs (BO) en het voortgezet onderwijs (VO).

Scenario:

- de verzelfstandiging (door overdracht van het eigendom via een erfpachtconstructie) van de sporthal in Dwingeloo is aan de orde; voor een sluitende exploitatie is de inzet van dorpskracht onontbeerlijk,
- horeca als aanvullende kostendrager van sporthallen wordt getolereerd maar dient niet verder te worden uitgebouwd, verzelfstandiging van de huidige aanwezige horecafuncties is evenmin aan de orde,

- kijk breder naar haalbare en inpasbare aanvullende kostendragers voor de sportaccommodaties, maar bedenk wel dat er de komende jaren meer gemeentelijk en ook commercieel vastgoed vrijkomt dan dat er nieuwe vraag naar accommodaties zal zijn. Het maken van keuzes daarin is onvermijdelijk.

4.8 Muziek

4.8.1 Factsheet Muziekschool

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van de muziekschool?

Hierop is niet bevroegd en gescoord in de enquête

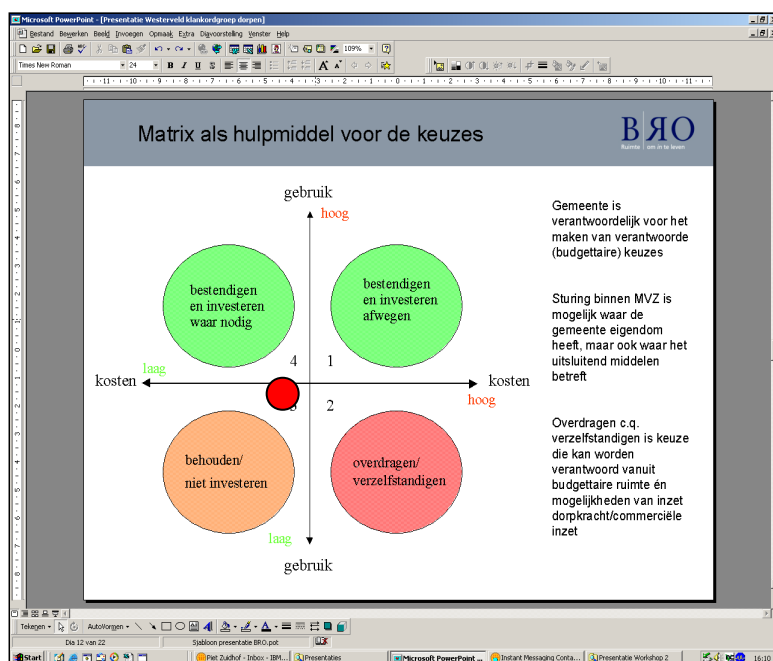
Overzicht kosten

kosten 2010

€ 206.839

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar

4.8.2 Scenario Muziekschool

Er wordt waarde gehecht aan algemene muzikale vorming en muziekonderwijs, dat is ook tijdens de dorpsavonden naar voren gekomen. Hierin heeft de gemeente een gedeelde verantwoordelijkheid om dit goed te kunnen blijven aanbieden binnen de gemeente. Daarbij streeft de gemeente wel naar een algemeen uitgangspunt dat collectieve vorming vóór particuliere lessen gaat. Het gebruik van muziekonderwijs is moeilijk meetbaar, vooral vanwege de particuliere aanbieders. Zeker is evenwel dat vanwege de ontgroening en de neergaande tendens in omvang van de totale populatie van Westerveld op zeker moment een vermindering gaat plaatsvinden in de vraag.

De locaties voor het AMV, de collectieve dan wel particulier aangeboden privé-lessen kunnen prima worden gevonden binnen de gemeente in de reeds aanwezige ruimten van bijvoorbeeld scholen alsook dorpshuizen.

Uitgangspunten:

- er is nu geen specifieke locatie binnen de gemeente, de centrale huisvesting van muziekschool Scala is gelegen in Meppel,
  - er zijn nog enkele andere aanbieders, waaronder Muziekcentrum Westerveld ‘Sla je slag’ en diverse muziekverenigingen,
  - de behoefte aan muziekonderwijs volgt niet direct uit de enquête, maar is tijdens dorpsavonden wel degelijk gemeld,
  - muziekonderwijs dient dichtbij de doelgroep leerlingen te worden georganiseerd.
  - verder zien wij de organisatie van muzikale vorming als onderdeel van tussen- en naschoolse opvang en als kans om doelgroepen te bereiken.
-
- Scenario:
  - de gemeente subsidieert uitsluitend algemene muzikale vorming (AMV) en collectieve lessen,
  - de muziekkorpsen verzorgen nu al muziekkopleidingen voor de jeugd en doen daarvoor aan actieve werving.

Toelichting bij het scenario

Een deel van muzieklessen en activiteiten in de huidige situatie wordt aangeboden vanuit Meppel. Het huidige huurcontract loopt tot 2018 / 2019. Dit huurcontract biedt geen mogelijkheden tot tussentijdse opzegging. Dat betekent dat er bij het toch tussentijds willen opzeggen van de huur, er sprake zal zijn van aanzienlijke frictiekosten. Dit bemoeilijkt het uitvoeren van de visie.

Het kunnen behouden van een aanbod van cultuureducatie, samen met het onderwijs, vinden wij van belang om alle kinderen en jongeren in Westerveld te kunnen laten kennismaken met verschillende uitingen van cultuur in kader van

een goede algemene ontwikkeling. De bekostiging van cultuureducatie komt in het gedrang door bezuinigingen binnen het Rijk en Provincie op dit vlak. We willen inzetten op het behoud van een aanbod van cultuureducatie.

4.9 Welzijnswerk

4.9.1 Factsheet Welzijnswerk

Enquêteresultaat: Maakt u gebruik van welzijns-/ouderenwerk?

Hierop is niet bevraagd en gescoord in de enquête

Overzicht kosten

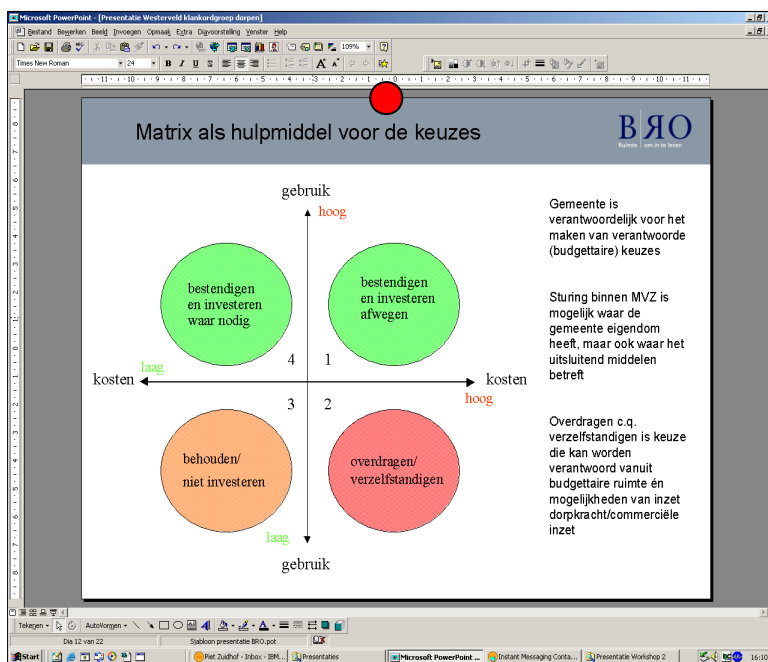
kosten 2010

€ 405.054 welzijnswerk

€ 240.986 ouderenwerk

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

Geen kengetal beschikbaar

4.9.2 00Scenario Welzijnswerk

Welzijnswerk zal zich meer en meer gaan richten op vrijwilligers en mantelzorgers in plaats van voorheen op instanties. Voor de nabije toekomst is het dan ook van belang de beschikking te hebben over veel en vooral goede vrijwilligers, om de diverse welzijnstaken te kunnen laten uitvoeren. Het welzijnswerk richt zich daarbij meer op doelgroepen en problematieken en verschuift van uitvoering naar ondersteuning (van vrijwilligers). Kernbegrip van het moderne, professionele welzijnswerk is aldus de duurzame investering in mensen.

Het huidige welzijnswerk is gericht op de uitvoering van professioneel jongerenwerk, ouderenwerk, opbouwwerk en ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorg.

Voor het welzijns- en ouderenwerk ligt de verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel bij de gemeentelijke overheid. Vooral van belang is hierbij te vermelden dat op termijn de noodzaak hiervan (en de kosten) alleen maar zal toenemen met de sterk verouderende populatie in Westerveld. Het accent schuift daarmee steeds meer op van jongeren-welzijnswerk naar het ouderenwerk. De locaties waar het ouderen- en welzijnswerk kunnen plaatsvinden zijn evident; vooral de verzorgingshuizen en dorpshuizen nemen hierin een belangrijke positie in. Maar ook de dorpshuizen, scholen en wellicht de (gebouwde) sportaccommodaties zijn daarbij belangrijk, want de bereikbaarheid van een goed toegankelijke locatie is van wezenlijk belang.

De zelfredzaamheid voor ouderen wordt meer en meer gestimuleerd. Activiteiten die daarbij horen worden steeds minder gesubsidieerd maar drijven op de inzet van vrijwilligers. De gemeente coördineert, voert de regie, maar staat uiteindelijk verder af van de organisatie van een en ander.

Uitgangspunten:

- de behoefte zal bij een vergrijzende bevolking zeker toenemen.

Scenario:

- Welzijns- en ouderenwerk is gericht op het organiseren (en ondersteunen) van vrijwilligers, voor activiteiten kunnen bestaande voorzieningen als bibliotheken, dorpshuizen en dergelijke ingezet worden.
- Het college wil de komende jaren komen tot een andere inrichting van Welzijnswerk om in te spelen om demografische veranderingen en decentralisatie van rijkstaken op het gebied van zorg richting de gemeente. De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om regie te voeren

en middels een aanbod van collectieve voorzieningen invulling te geven aan haar zorg- en welzijnstaak.

- De organisatie van welzijnswerk ten behoeve van leefbaarheid en sociale cohesie ziet het college als een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij de gemeente het professioneel welzijnswerk wil gaan richten op de ondersteuning van vrijwilligers(werk) en mantelzorg. Daarbij gaan we uit van de principes van Welzijn Nieuwe Stijl. De organisatie en uitvoering van sociaal-culturele en vrijetijdsactiviteiten zien we als dorpskracht en invulling daarvan is aan inwoners zelf.

4.10 Basisonderwijs

4.10.1 Factsheet Basisonderwijs

Enquêteresultaat: Heeft u kinderen op de basisschool?

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte	Lhee	Lheebroek	Nijensleek	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
Nee	16	97	19	102	16	23	202	19	9	12	45	113	30	47	39
Ja	9	29	11	48	4	9	174	18	6	7	7	25	17	14	10
nee	64%	77%	63%	68%	80%	72%	54%	51%	60%	63%	87%	82%	64%	77%	80%
ja	36%	23%	37%	32%	20%	28%	46%	49%	40%	37%	13%	18%	36%	23%	20%
totaal	25	126	30	150	20	32	376	37	15	19	52	138	47	61	49

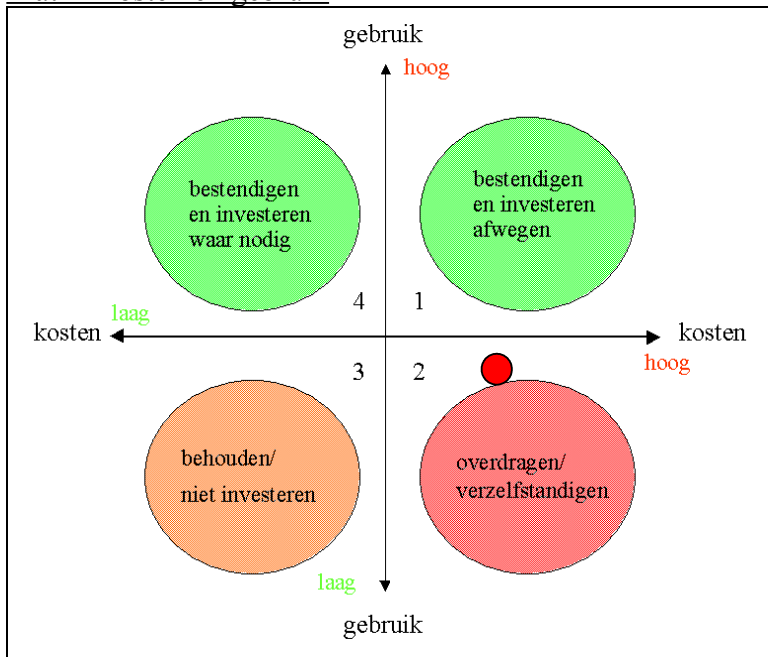
Toelichting: gevraagd is of er in het huishouden kinderen zijn die op de basisschool zitten.

Overzicht kosten

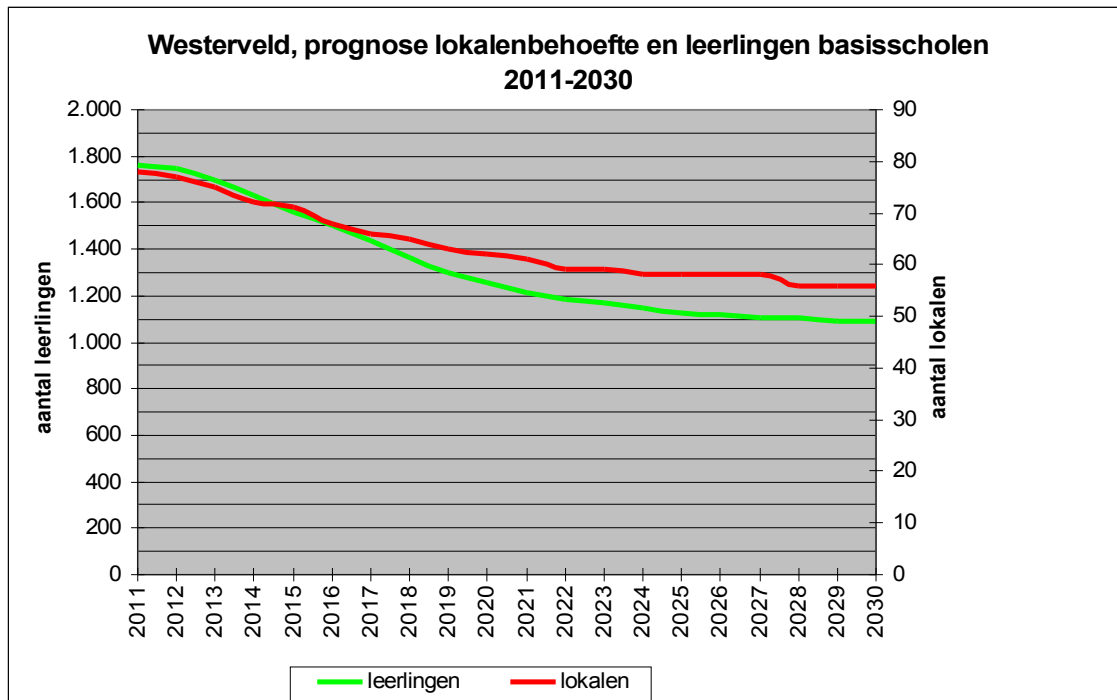
kosten openbaar onderwijs 2010	kosten bijzonder onderwijs 2010
€ 916.204	€ 161.971

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Demografisch relevante aspecten

Toelichting: Het aantal leerlingen en daardoor ook de lokalenbehoefte lopen in de periode 2011-2022/23 fors terug, daarna is er sprake van een kleine afname per jaar.

Kengetallen

voorziening	uitkomsten cf norm	huidige situatie	theoretische overcapaciteit
basisscholen	8,3	14	-5,7

Toelichting: Er is sprake van een theoretische overcapaciteit die te maken heeft met het grote aantal kernen in de gemeente. Het continueren van de situatie van deze overcapaciteit betreft in belangrijke mate een financieel vraagstuk.

4.10.2 Scenario Basisonderwijs

De verantwoordelijkheid van de gemeente is geborgd in de Wet op het primair onderwijs (WPO). In de wet is de gemeentelijke zorgplicht voor de huisvestingvoorzieningen van alle scholen voor het primair onderwijs vastgelegd die zijn gehuisvest op het grondgebied van de gemeente. Per 1 januari 1997 is deze zorgplicht overgeheveld van Rijk naar gemeenten. Doel van de decentralisatie was het mogelijk maken van maatwerk en het efficiënter gebruik maken van schoolgebouwen.¹

Er is met name sprake van een wettelijke verantwoordelijkheid met betrekking tot de instandhouding c.q. het aanbieden van voldoende scholen voor het basisonderwijs. Deze verantwoordelijkheid ligt deels bij het schoolbestuur, zij stelt het belang van het kind centraal, waar de gemeente vooral gaat over de facilitering van de huisvesting. Simpel gezegd, de gemeente gaat over de buitenzijde, het schoolbestuur over de binnenzijde van de scholen.

De gemeente investeert in de huisvesting, dus het is niet meer dan billijk dat bij duurdere huisvesting dan wel minder gebruik gezocht wordt naar een gedeelde financiële verantwoordelijkheid als sprake wordt van een ander (toegestaan) gebruik, bijvoorbeeld commerciële functies. Hiervoor bestaan wettelijke kaders, die er in de gegeven situatie om vragen toegepast te worden in deze ‘krimpende markt’.

In Westerveld is (nog) geen situatie waaruit blijkt dat scholen onder de minimale 23-leerlingennorm zakken. Toch is het noodzakelijk goed na te denken over de toekomst van die scholen, want dat sprake is van ernstige krimp blijkt duidelijk uit de leerlingenprognoses. Hieruit komt voort dat vele scholen in een te ruime jas komen te zitten, en dat die jas opgevuld zou kunnen worden met andere functies. Of dat op termijn toch een fusie met andere gekrompen scholen het meest haalbare scenario oplevert. Hierin zullen gemeente en schoolbestuur gelijk moeten optrekken, dit pleit voor een voortdurende dialoog.

Uitgangspunten:

- er komt ruimte vrij in scholen, primaire keuze is:
- aanverwante kindgerelateerde (commerciële) functies toestaan,
- samengaan met andere scholen (gebouwelijke fusie),

Scenario:

- hier geldt een gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeentebestuur en schoolbestuur,
- directie en schoolbesturen gaan creatief om met vrijkomende lokalen; een kleine school met een klein team aan docenten kan afbreuk doen aan de

kennisuitwisseling (en dus kwaliteit van het onderwijs) en dat kan voor het schoolbestuur aanleiding zijn tot het beginnen van een fusietraject dan wel het toestaan van aanverwante functies,

- een kanttekening moet worden geplaatst bij het aanverwant zijn van commerciële functies; oudersport, kinderdagopvang, muziekonderwijs e.d. scharen we onder aanverwante functies, horeca(gerelateerde functies) is dat duidelijk niet,
- om andere maatschappelijke functies binnen de schoolgebouwen te (be)trekken is kostendekkendheid geen uitgangspunt, bij niet-onderwijs functies is kostendekkendheid evenwel het uitgangspunt.
- Betrokkenheid van ouders bij school is gewenst om scholen in stand te kunnen houden.

4.11 Voortgezet onderwijs

4.11.1 Factsheet Voorgezet onderwijs

Enquêteresultaat: Heeft u kinderen op de middelbare school?

	aantal	%
Nee	994	80%
Ja	256	20%
totaal	1250	100%

Toelichting: gevraagd is of er in het huishouden kinderen zijn die op de middelbare school zitten; dit overzicht is gezien de geringe aantallen niet verder uitgesplitst naar de verschillende kernen.

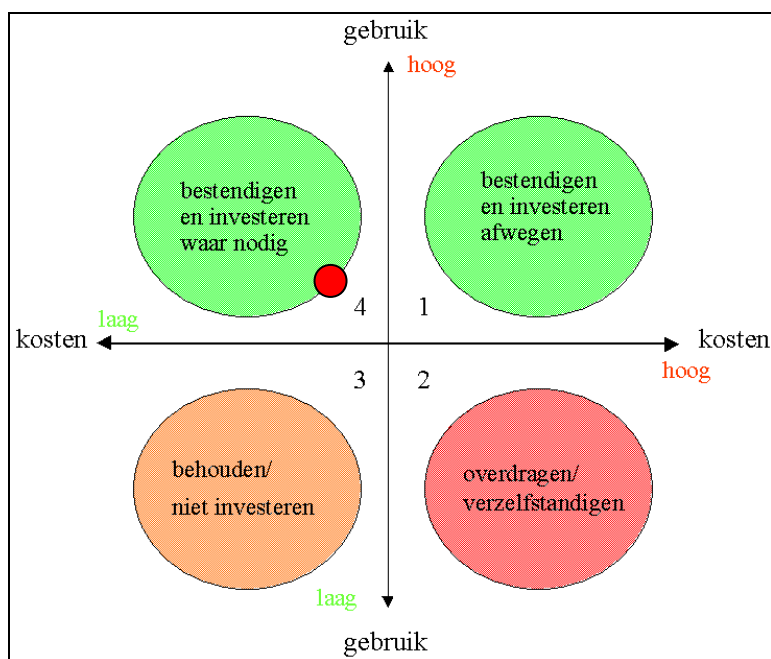
Overzicht kosten

kosten 2010

€ 56.538

Bron: Gecorrigeerde jaarrekening 2010 (zie voor uitleg pagina 62).

Matrix kosten en gebruik

Kengetallen

voorziening	uitkomsten cf norm	huidige situatie	theoretische overcapaciteit
school VO	0,1	1	-0,9

4.11.2 Scenario Voortgezet onderwijs

Er is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid van de gemeente is geborgd in de Wet op het voortgezet onderwijs (VWO). In de wet is de gemeentelijke zorgplicht voor de huisvestingsvoorzieningen van scholen voor voortgezet onderwijs vastgelegd. De bepalingen zijn analoog aan die van de Wet op het primair onderwijs.

Voor het voortgezet onderwijs blijkt uit de enquête dat veel wordt teruggevallen op de scholen in de steden in de directe omgeving van de gemeente Westerveld. Daaruit blijkt dat ouders en hun kinderen de keuze voor een school niet maken alleen op basis van afstand. Er worden door leerlingen lange reizen ondernomen om uiteindelijk bij de school van hun keuze te kunnen komen. Toch maken ca. 290 leerlingen de komende 10 jaren nog steeds gebruik van de locatie Stad en Esch binnen de gemeente. Daarna zal –analoog aan de basisschool- de krimp meer doorzetten en zal sprake zijn van een vermindering van het aantal leerlingen.

Tegelijk is hier sprake van een voorziening die weldegelijk als basisbehoefte wordt gezien, zelfs als trekker voor nieuwe gezinnen. De huidige kosten zijn ook niet zo hoog dat hierin een argument zou liggen om op termijn tot andere keuzes te komen in de handhaving van een en ander. De huidige kosten zijn echter niet representatief, omdat de huisvesting niet meer volledig voldoet en de kosten van nieuwbouw/verbouw tot een heel ander en veel hoger kostenplaatje voor de gemeente gaan leiden. Indien gekozen wordt voor behoud van deze voorziening in de gemeente, zal behoorlijk moeten worden geïnvesteerd in de huisvesting, waarbij een combinatie met een andere functie de kracht van de voorziening kan versterken. Te denken valt aan de combi van school plus sportvoorziening, of school en dorpshuis- annex bibliotheekfunctie. In slimme combinaties kan eerder worden geïnvesteerd, daar zijn meer sectoren mee gediend en kunnen ze rekenen op een groter draagvlak bij de bevolking.

De nieuwe huisvesting van de school voor voortgezet onderwijs zou daarnaast zodanig moeten zijn ingericht, dat alle voornoemde functies daarin uiteindelijk ook plaats kunnen maken voor andere functie, dit verhoogt de duurzaamheid van de ontwikkeling en draagt bij aan een kostenbewuste ontwikkeling.

Uitgangspunten:

- het aantal leerlingen voor de komende 10 jaar bedraagt circa 290, daarna zal is er volgens de leerlingenprognose sprake zijn van een forse afname (30%),
- de discussie over het voortbestaan van Stad en Esch staat op de publieke agenda; een deel van de ouders hecht evenwel aan de beschikbaarheid van voortgezet onderwijs in het cluster Diever/Dwingeloo.

Scenario:

- het schoolbestuur werkt aan een verbetering van de beeldvorming van Stad en Esch; het eerste resultaat is een plusje in het aantal leerlingen voor het lopende schooljaar,
- Het college onderzoekt conform de Bestuursopdracht MFC Diever een aantal varianten om het voortgezet onderwijs in Westerveld te kunnen behouden. De nieuwbouwvariant is onderzocht en gerapporteerd aan de raad. De andere varianten zijn in het voorjaar 2012 uitgewerkt.
- Uit het bovengenoemde onderzoek blijkt een aanbeveling voor nieuwbouw van een MFC Diever in de vorm van een modulaire variant.
- Echter, de benodigde kosten voor het MFC vragen een dermate besparing op andere voorzieningen zoals de zwembaden, dat het college ervoor kiest om geen MFC te realiseren.
- het schoolbestuur is voor het voortgezet onderwijs bezig onderwijs aan te bieden in een andere vorm: 50 weken per jaar; een visie op dit punt wordt thans uitgewerkt.

5 Financiële verkenning

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een financiële verkenning (en dus geen financiële paragraaf) opgenomen van de Sociale Structuurvisie en het scenario zoals nu voorgesteld.

We beginnen met een beeld te geven van de kosten van de maatschappelijke voorzieningen. Daarin kijken we naar de jaarrekening 2010, maar ook naar de bedragen zoals opgenomen in de gemeentelijke begrotingen 2011, 2012 en 2013 om het beeld te verfijnen en te actualiseren.

Daarna kijken we naar de Sociale Structuurvisie en welke maatregelen uit de visie opbrengsten heeft en/of kosten met zich meebrengt. Dit doen we tekstueel en indicatief financieel. We schetsen het beeld in een viertal scenario's.

We hebben ervoor gekozen om een Scenario A-PLUS op te nemen in de Sociale Structuurvisie, omdat bij de Scenario's C, C1, D, D1 en E meer moeten worden bespaard op maatschappelijke voorzieningen om het Scenario te verwezenlijken dan in Scenario A-PLUS.

Het beeld is als volgt:

	A	A+	B
Brede School	Ja	Ja	Ja
Storckschool + Fonteinschool			
MFC Diever			Ja
Overdracht Dingspilhuus		Ja	
Geen extra besparing op peuterspeelzaalwerk		Ja	
Behoud drie zwembaden	Ja	Ja	
Behoud één zwembad			Ja
Aanvullende dekking nodig	Ja	Ja	

Tabel 3 Overzicht scenario's

Scenario B gaat uit van het realiseren van een Brede School en MFC Diever. Om beide voorzieningen te realiseren zullen fors vergaande ombuigingen noodzakelijk zijn bij andere voorzieningen (zoals zwembaden en bibliotheek), gelet op de aangenomen moties van de raad met daarin de oproep om deze voorzieningen te realiseren binnen de financiële keuzes van de Sociale Structuurvisie.

Bij Scenario A gaan we uit van een financiële verkenning gebaseerd op de gedachte om één school te realiseren, namelijk de Brede School. Na het doorrekenen blijkt dat dit Scenario leidt tot een financieel tekort en daarom is aanvullende dekking nodig.

Scenario A-PLUS is een variant op Scenario A. Bij dit scenario wordt ook uitgegaan van een Brede School. In het Scenario blijven drie zwembaden open, worden dorpshuizen in “kleinere kernen” ondersteund en verder wordt er niet bespaard op het peuterspeelzaalwerk/kinderenopvang en de muziekschool. De verschillen met Scenario A zijn:

- dat er een besparing wordt ingeboekt op de bibliotheek;
- dat niet verder wordt bespaard op het peuterspeelzaalwerk;
- de kostendekking van de binnen- en buitensport wordt verhoogd conform Scenario B ipv. Scenario A.
- dat op het Ouderenwerk € 5.000,- meer wordt bespaard;
- het Dingspilhuus voor een bedrag van € 858.748 wordt overgedragen en verzelfstandigd.

Door het schetsen van de scenario's willen wij een antwoord geven op de motie Brede School en de MFC Diever waarin wordt opgeroepen de kosten van beide projecten te realiseren binnen het kader van de Sociale Structuurvisie. De scenario's maken de mogelijkheden daartoe inzichtelijk.

Kortom:

- Scenario A: het willen realiseren van een Brede School;
- Scenario A-PLUS: het willen realiseren van een Brede School en het verder niet besparen op het Peuterspeelzaalwerk en het overdragen van het Dingspilhuus.
- Scenario B: het willen realiseren van een Brede School en MFC Diever.

5.2 Beeld van de kosten van maatschappelijke voorzieningen

Voorziening	Jaarrekening 2010
Zwembaden	€ 497.130
Bibliotheek	€ 620.479
Dorpshuizen	€ 854.422
Kinderopvang / peuterspeelzaalwerk	€ 200.155
Buitensport	€ 255.163
Binnensport	€ 537.750
Muziekschool	€ 204.383
Welzijnswerk	€ 405.054
Ouderenwerk	€ 240.986
Basisscholen (openbaar)	€ 954.162
Basisscholen (bijzonder)	€ 184.936
Vorgezet onderwijs	€ 56.538
Totaal	€ 5.011.158

Bron: Jaarrekening Gemeente Westerveld 2010

Jaarrekening 2010

De bovenstaande cijfers geven een beeld wat de gemeentelijke kosten zijn van maatschappelijke voorzieningen. Hierin zijn inkomsten, bijvoorbeeld verkregen vanuit huur, verrekend. De subsidies zijn eveneens verwerkt in het overzicht, maar ook bijvoorbeeld kosten van de gemeente als zij een gebouw in bezit heeft waar een voorziening is gehuisvest en de interne personeelskosten die de gemeente heeft om beleid uit te voeren of onderhoud te plegen.

Om een volledig en uniform beeld van de gemeentelijke kosten, gebaseerd op dezelfde systematiek te kunnen geven, is gekozen om één jaarrekening, namelijk de gemeentelijke Jaarrekening 2010 als uitgangspunt te hanteren. Dit boekjaar is afgesloten, gebaseerd op werkelijke uitgaven, gecontroleerd door de accountant, vastgesteld door college en raad. Subsidies zijn een onderdeel van de totale kosten.

Wanneer we gemeentelijke begrotingscijfers van de komende jaren ook betrekken in het overzicht, ontstaat een verder verfijnd en geactualiseerd beeld:

Voorziening	Rekening 2010	Rekening 2010 met correcties	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Sociaal-cultureel					
Dorpshuizen	€ 854.422	€ 353.584	€ 351.330	€ 364.769	€ 288.085
Muziekschool	€ 204.383	€ 206.839	€ 208.642	€ 203.637	€ 198.037
Bibliotheek	€ 620.479	€ 499.780	€ 510.730	€ 441.668	€ 441.279
Peuterspeelzaal-werk	€ 200.155	€ 215.197	€ 130.114	€ 174.915	€ 164.174
Wet Oke			€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Welzijnswerk	€ 405.054	€ 405.054	€ 441.444	€ 449.777	€ 448.958
Ouderenwerk	€ 240.986	€ 240.986	€ 288.249	€ 230.265	€ 228.706
Sport					
Zwembaden	€ 497.130	€ 497.130	€ 466.407	€ 446.442	€ 440.568
Buitensport	€ 255.163	€ 255.163	€ 259.470	€ 233.636	€ 235.380
Binnensport	€ 537.750	€ 537.524	€ 640.963	€ 676.781	€ 669.383
Onderwijs					
Huisvesting VO	€ 56.538	€ 56.538	€ 47.684	€ 51.198	€ 49.974
Huisvesting OBS	€ 954.162	€ 916.204	€ 945.123	€ 906.729	€ 892.766
Huisvesting BBS	€ 184.936	€ 161.971	€ 158.500	€ 163.336	€ 159.060
Totaal	€ 5.011.158	€ 4.345.970	€ 4.523.656	€ 4.418.153	€ 4.291.370

Tabel 4 Kosten voorzieningen op basis van gemeentelijke begrotingscijfers

Kolom "Jaarrekening 2010"

In de kolom "Jaarrekening 2010" zijn de cijfers opgenomen zoals feitelijk in de jaarrekening staan. Deze cijfers zijn gebruikt als voorbeeld om indruk te geven van wat de gemeente uitgeeft aan maatschappelijke voorzieningen als totaalbedrag en ten opzichte van de totale gemeentelijke begroting.

Kolom "Jaarrekening 2010 met correcties"

In de kolom "Jaarrekening 2010 met correcties" zijn een aantal correcties doorgevoerd om het beeld wat de gemeente feitelijk uitgeeft aan voorzieningen te verfijnen, o.a. eenmalige afschrijvingen in dat jaar van bijvoorbeeld aan kapitaallasten te corrigeren. Wanneer wij dit beeld vergelijken met advies van

Bro, waarin per voorziening een afweging is gemaakt tussen de kosten en het gebruik op basis van de feitelijke Jaarrekening 2010, dan is verhouding tussen kosten en gebruik relatief gunstiger voor de volgende voorzieningen dan het beeld zoals is geschetst in het scenario van Bro:

- Zwembaden;
- Bibliotheek;
- Dorpshuizen;

Op deze punten hebben wij dan ook de kosten/gebruik matrix ten opzichte van de gepresenteerde visie van Bro aangepast.

5.3 Beschouwing scenario naar financiële ombuigingen

Wanneer wij het scenario in een eerste beschouwing doorvertalen naar potentiële opbrengsten en kosten kunnen wij een eerste beeld schetsen. In dit beeld nemen wij mee de twee moties d.d. 28 juni 2010 waarin wordt opgeroepen de investeringen van de Brede School te Dwingeloo en de MFA te Diever te financieren vanuit de (opbrengsten van de) Sociale Structuurvisie c.q. Maatschappelijke Voorzieningen.

	Potentiële opbrengsten	Kosten
Zwembaden	Plan A: Op lange termijn	Plan A: Tot 2021 extra kosten.
Bibliotheek	Huisvestingskosten vier huidige locatie	Een fysieke vestiging Aanvullende dienstverlening
Dorpshuizen	Structurele besparing kosten Over Entinghe en Dingspilhuus	Subsidie Kleine Dorpshuizen Fonds Dorpshuizen
Kinderopvang/ peuterspeelzaalwerk	Taakstelling subsidie peuterspeelzaalwerk	-
Buitensport	Kostendekkendheid sportvelden verhogen	-
Binnensport	Kostendekkendheid sporthallen verhogen	
Muziekschool	-	Instandhouding cultuureducatie
Welzijnswerk	Herorganisatie ouderenwerk- professioneel welzijnswerk Dorpskracht benutten voor organisatie sociaal-culturele activiteiten.	-
Basisscholen	-	-
(bestaand) Voorgezet onderwijs	-	Bij nieuwbouw: afboeken resterende kapitaallasten
Brede School	-	Investering.
MFC Diever (voortgezet onderwijs)	-	Investering

Tabel 5 Overzicht opbrengsten en kosten van het scenario (in tekst)

Vervolgens werken we de maatregelen zoals genoemd in de Sociale Structuurvisie in een viertal scenario's. Scenario A om de Brede School te kunnen realiseren. En Scenario B om een Brede School en MFC te Diever te kunnen realiseren. Scenario A heeft als uitgangspunt de concept Sociale Structuurvisie. Scenario B zal leiden tot een grotere ombuigingsopgave bij maatschappelijke voorzieningen dan Scenario A die is gebaseerd op de concept Sociale Structuurvisie. Scenario A-PLUS is een variant op Scenario A.

	Scenario A	Scenario a-PLUS	Scenario B
Zwembad	verzelfstandigen van de zwembaden conform de bestaande lijn van college en raad. Deze lijn wordt doorvertaald in Scenario A.	Idem als Scenario A	In Scenario B is als Plan B het openhouden van één zwembad genoemd.
Bibliotheek	In de concept Sociale Structuurvisie wordt het aantal fysieke vestigingen teruggebracht naar één locatie. In Scenario A laten we het inverdieneffect van deze maatregel ten gunste komen van de bibliotheekfunctie, waardoor geen extra taakstelling wordt opgelegd. De verkoop van het gebouw in Dwingeloo geeft een opbrengst.	Verschil ten opzichte van Scenario A: De gevolgen van het scenario worden ingeboekt als taakstelling voor een bedrag van €50.000,- om Scenario A1 te kunnen realiseren. Dit betekent een extra ombuigingsopgave voor de bibliotheek.	Verschil ten opzichte van Scenario A: De gevolgen van het scenario worden ingeboekt als taakstelling voor een bedrag van €90.000,- om Scenario B te kunnen realiseren. Dit betekent een extra ombuigingsopgave voor de bibliotheek.
Dorpshuizen	Het scenario leidt tot structurele besparingen op de kosten van Over Entinghe en Dingspilhuus van totaal € 86.000,-. De huidige subsidieregeling wordt reeds afgebouwd en deze bedragen zijn in de bestaande begroting ingeboekt. Daarnaast voorziet de concept Sociale Structuurvisie in de vorming van een cofinancieringsfonds en	Verschil met Scenario A. Het Dingspilhuus wordt voor een bedrag van € 858.748 overgedragen en verzelfstandigd.	Idem als Scenario A.

	<p>reservering om het fonds te voorzien van een bodem.</p> <p>De verkoop van Over Entinghe geeft een opbrengst.</p>		
Kinderopvang/ Peuterspeel- zaalwerk	<p>In de concept Sociale Structuurvisie wordt het Peuterspeelzaalwerk versneld geharmoniseerd met de Kinderopvang. Dit conform de bestaande lijn van de gemeente. De gemeente ontvangt rijksmiddelen in kader van de Wet Oké. De subsidiëring van het peuterspeelwerk wordt met € 60.000,- afgebouwd tot een budget van € 100.000,-. Dit budget kan worden ingezet ten behoeve van kwetsbare kinderen die extra zorg of onderwijs nodig hebben, naast de middelen die binnenkomen in kader van de Wet Oké (een bedrag van € 75.000,-).</p>	<p>Verschil met Scenario A: er wordt niet verder bespaard op het peuterspeelzaalwerk.</p>	<p>De subsidiëring van het peuterspeelzaalwerk bouwen we in dit scenario af tot een bedrag van € 90.000,-. De middelen die binnenkomen in kader van de wet Oké blijven beschikbaar voor extra aandacht voor kwetsbare kinderen door het aanbieden van (verplichte) educatieve programma's.</p>
Buitensport	<p>In scenario A worden de inkomsten alleen trendmatig verhoogd. Dit levert geen extra budget op. Scenario A is conform de lijn zoals geschetst in de concept Sociale Structuurvisie.</p>	<p>Idem als Scenario B.</p>	<p>In Scenario B verhogen wij de inkomsten met een aanname van 100%. Dit past bij de concept Sociale Structuurvisie waarin wordt gesteld meer kostendekkendheid van de buitensport te willen bereiken</p>
Binnensport	<p>In scenario A worden de inkomsten alleen trendmatig verhoogd. Dit levert geen extra budget op. Scenario A is conform de lijn zoals geschetst in de concept Sociale Structuurvisie.</p>	<p>Idem als Scenario B.</p>	<p>In scenario B verhogen wij de inkomsten van de binnensport in vier jaar met een aanname van 40% (10% per jaar).</p>

Muziekschool	Het conceptscenario leidt niet op korte termijn tot extra kosten of opbrengsten met betrekking tot Muziekschool.	Idem als Scenario A.	Idem als Scenario A.
Welzijnswerk/ouderenwerk	Als aanname wordt in Scenario A gehanteerd dat de inverteffecten van de veranderingen binnen het welzijnswerk/ouderenwerk grotendeels ten gunste komen van het welzijnswerk/ouderenwerk. De inverteffecten denken we te kunnen bereiken door: ouderen/welzijnswerk in andere werkvorm; dorpskracht meer inzetten ten behoeve van welzijnswerk en organisatie sociaal-culturele activiteiten en daarvoor dorpsbudgetten ter beschikking te stellen. professioneel welzijnswerk primair te gaan richten op ondersteunen van vrijwilligers.	Verschil met Scenario A: Er is een hoger bedrag geraamd als besparing. Het bedrag wordt bespaard op het ouderenwerk.	Als aanname wordt in Scenario B gehanteerd dat de inverteffecten van de veranderingen binnen het welzijnswerk/ouderenwerk kunnen leiden tot een ombuiging met aanname van € 100.000,- ten gunste van het realiseren van Scenario B.
Basisscholen	Het scenario leidt niet op korte termijn tot extra kosten of opbrengsten met betrekking tot de Basisscholen.	Idem als Scenario A.	Idem als Scenario A.
Voorgezet Onderwijs	In het Scenario is geen sprake van de realisatie van een MFC Diever.	Idem als Scenario A.	Scenario B gaat uit van nieuwbouw van een MFC te Diever. Daarom is een besparing opgenomen binnen de huidige kapitaallasten.

Tabel 6 Overzicht Scenario's

5.4 Financiële verkenning van de scenario's

5.4.1 Financiële verkenning

Wanneer de scenario's financieel worden beschouwd, is het resultaat als volgt:

Scenario	Financieel resultaat (afgerond, structureel)	
A	€ 130.000,-	negatief
A-PLUS	€ 78.900,-	negatief
B	€ 168.000,-	positief

Tabel 7 Financieel resultaat scenario's

Scenario B zorgt voor een positief financieel resultaat in de doorrekening, maar daarbij is wel sprake van forsere besparingen op andere maatschappelijke voorzieningen.

Bij de andere twee scenario's is sprake van een negatief financieel resultaat. Dit zijn structureel en jaarlijks tekorten om het scenario binnen het programma van Maatschappelijke Voorzieningen te kunnen verwezenlijken. Om dit scenario te kunnen verwezenlijken zou in theorie forsier moeten worden bezuinigd op andere maatschappelijke voorzieningen dan in het scenario is voorzieningen of op andere wijze het tekort moeten worden aangevuld, zoals belastingverhogingen.

	Krediet/ voorzienin gen	Scenario A - aangepast	Scenario A- PLUS	Scenario B – aangepast
Zwembaden		-	-	€ 250.000
Bibliotheken		-	€ 50.000	€ 90.000
Dorpshuizen		-	-	-
<i>Structurele besparing - Over Entinghe</i>		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
<i>Structurele besparing – Dingspilhuus</i>		€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000
<i>Fonds Dorpshuizen</i>	€ 195.000	€ 25.000-	€ 25.000-	€ 25.000-
Peuterspeelzaalwerk		€ 60.000	-	€ 70.000
Kinderopvang		-	-	-
Buitensport		-	€ 13.000	€ 13.000
Binnensport		€ 1.500	€ 30.000	€ 30.000
Muziekschool		-	-	-
Ouderenwerk		€ 15.000	€ 20.000	€ 100.000
Basisscholen		-	-	-
Voortgezet onderwijs		€ 120.000-	€ 120.000-	€ 52.000

Subtotaal structureel (A)		€ 17.500	€ 54.000	€ 644.951
Bibliotheek - verkoop huisvesting Dwingeloo	€ 110.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000
Dorpshuizen - opbrengst bij verkoop Over Entinghe	€ 311.000	€ 31.100	€ 31.100	€ 31.100
Subtotaal opbrengsten (B)	€ 421.000	€ 42.100	€ 42.100	€ 42.100
Krediet Verbouw Dingspilhuus	€ 858.748	€ 85.875	-	€ 85.875
<i>Minus asbestsanering Dingspilhuus</i>	€ 50.000-		-	
Krediet Dorpshuizen	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Subtotaal inzetbare kredieten (C)	€ 1.408.748	€ 140.875	€ 55.000	€ 140.875
Grand Total (D=A+B+C)		€ 200.475	€ 151.100	€ 827.926
Te financieren projecten				
Multifunctioneel Centrum te Diever		-	-	€ 476.000
<i>Minus minimale bijdrage school</i>		-	-	€ 25.000-
<i>Gymzaal bij niet doorgaan MFC</i>		€ 100.000	-	-
Brede School te Dwingeloo		€ 330.000	€ 330.000	€ 330.000
<i>Alternatief: Storkschoon + Fonteinschoon</i>		-	-	-
<i>Minus reeds beschikbaar krediet tbv Brede School</i>	€ 1.200.000	€ 100.000-	€ 100.000-	€ 100.000-
Subtotaal Te financieren projecten (E)		€ 330.000	€ 230.000	€ 681.000
Resultaat (R=D-E)		€ 130.000-	€ 79.000-	€ 168.000+

Tabel 8 Financieel overzicht Scenario's

Toelichting	
<i>Structurele besparing – Over Entinghe</i>	De structurele besparing van kosten bij verkoop van Over Entinghe zijn

	<p>doorgerekend en toegepast bij Scenario A, A-PLUS en B. Dit betekent een besparing op kosten als onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. omdat de gemeente eigenaar is van gebouw. Bij verkoop van het gebouw kunnen deze kosten worden ingeboekt als besparing.</p>
<p><i>Structureel besparing – Dingspilhuus</i></p>	<p>De structurele besparing op kosten van het Dingspilhuus zijn doorgerekend bij de scenario's. De totale kosten van het Dingspilhuus bedragen op jaarbasis € 167.000,-. Een deel van de kosten bestaan uit onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. omdat de gemeente eigenaar is van het gebouw. Bij sloop/afstoten van het gebouw kunnen deze kosten worden ingeboekt.</p>

Fonds Dorpshuizen	<p>Voor de dorpshuizen is een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000,- voor pilots met de dorpshuizen in Wapserveen, Uffelte en Nijensleek. De plannen voor deze dorpshuizen zijn uitgewerkt en gevorderd. Een financiële doorrekening laat zien dat voor de plannen van een Uffelte, Wapserveen en Nijensleek een bedrag benodigd is van € 205.000,-. Daarom kan een bedrag van € 95.000 (=300.000-205.000) worden ingezet voor het zogeheten “Cofinancieringsfonds Dorpshuizen”. Indien sociale structuurvisie wordt vastgesteld, dan gaat voor de dorpshuizen in de kleinere kernen het nieuwe beleid gelden: kleine structurele subsidies met daarnaast de vorming van een zogeheten “Cofinancieringsfonds” (“de 1/3, 1/3, 1/3-regeling”). Dit fonds wordt jaarlijks met € 25.000 gevoed. Om in het begin toch al over een dergelijke bodem in dit fonds te beschikken wordt de bovengenoemde resterende € 95.000,- van de pilot Dorpshuizen en nog € 100.000,- van de reservering in dit fonds gestort. Het resterende bedrag van de reservering, zijnde € 550.000,- zal worden ingezet voor de totale financiële dekking van de scenario’s.</p>
Peuterspeelzaalwerk	<p>Op basis van doorrekenen en de inspraakreactie van Speelwerk hebben wij de mogelijke besparing op het Peuterspeelzaalwerk in Scenario B en A-PLUS verlaagd. Via het gemeentefonds binnengekomen budget voor de harmonisatie is eerder ingeboekt als ombuiging, omdat het reguliere budget toereikend was. Wanneer op het reguliere budget wordt bespaard ter grootte van een bedrag van €135.000, is het budget niet meer toereikend om de harmonisatie door te</p>

	voeren. Daardoor is de besparing in scenario B bijgesteld van € 135.000,- naar een bedrag van € 70.000,-, en in Scenario A-PLUS van € 135.000,- naar een bedrag van € 0,-.
Buitensport	De bedragen hebben wij afgerond.
Binnensport	De bedragen hebben wij afgerond.
Voortgezet Onderwijs	In de Scenario's A en A-PLUS wordt de MFC Diever niet gerealiseerd. De gemeente ontvangt jaarlijks een bedrag van € 170.000 binnen de algemene uitkering van het Gemeentefonds ten behoeve van het voortgezet onderwijs. In de begroting staan jaarlijkse kosten van € 50.000,- geraamd. Het is op basis van de inspraakreactie van de Onderwijsgroep Zuid-west Drenthe en de rapportage van KAW duidelijk geworden dat bij het scenario "Niks doen" ten behoeve van het voortgezet onderwijs, de school zal verdwijnen. Dit betekent een structureel verlies van € 120.000,- (=€ 170.000-€50.000). Op basis hiervan hebben wij daarom het verlies ingeboekt bij Scenario A en Scenario A-PLUS.
Bibliotheek – verkoop huisvesting Dwingeloo	Bedrag is berekend op basis van WOZ-waarde minus boekwaarde, peildatum 1 januari 2011
Dorpshuizen – verkoop Over Entinghe	Bedrag is berekend op basis van WOZ waarde minus boekwaarde, peildatum 1 januari 2011.
Krediet Verbouw Dingspilhuus	In Scenario A-PLUS is sprake van verzelfstandiging van het Dingspilhuus door het overdragen van het gebouw voor het beschikbare renovatiekrediet van € 858.748,-. Bij dit Scenario is het bedrag daarom niet ingeboekt als inzetbaar krediet. Hetzelfde geldt voor het begrootte bedrag voor asbestsanering.
Multifunctioneel Centrum te Diever	Bij Scenario B is sprake van de realisatie van een Multifunctioneel

	<p>Centrum te Diever. Op basis van het KAW-onderzoek kunnen wij de structurele kosten verlagen van € 570.000 naar € 476.000,-. Dit is verschil is te verklaren door de toepassing van kwalitatief hoogwaardige modulaire bouw bij nieuwbouw van het MFC.</p>
<p><i>Minus minimale bijdrage onderwijs</i></p>	<p>Gedurende het onderzoek van KAW naar de MFC Diever en in hun inspraakreactie heeft de Onderwijsgroep Zuidwest Drenthe aangegeven structureel een bedrag van € 25.000,- te willen inbrengen als financieringen tbv het MFC. Het bedrag heeft betrekking op de besparingen die de school kan realiseren in de exploitatie (bijvoorbeeld besparingen op de energielasten) omdat de school kan profiteren van de voordelen van nieuwbouw. Op basis van deze inspraakreactie is alvast het bijdrage van € 25.000,- meegenomen ter dekking in Scenario B. Daarnaast ontvangt de school vanuit het Rijk een bedrag voor onderwijskundige aanpassingen en renovatie. Ook bij nieuwbouw kan de school profiteren, omdat de onderwijskundige visie en de daarvoor benodigde onderwijskundige aanpassingen worden meegenomen in de nieuwbouw.</p>
<p><i>Sportzaal bij niet doorgaan MFC Diever</i></p>	<p>In Scenario A wordt de MFC Diever niet gerealiseerd en het Dingspilhuus mogelijk niet behouden. Dit betekent dat een nieuwe gymzaal nodig is voor het basisonderwijs in Diever. Hiervoor is een bedrag van € 100.000,- geraamd.</p>
<p><i>Asbest Dingspilhuus</i></p>	<p>Bij het onderzoek naar de renovatiekosten van het Dingspilhuus is asbest aangetroffen. Voor de sanering daarvan hebben wij voorlopig een bedrag van € 50.000,- geraamd. Bij Scenario A-PLUS wordt het gebouw overgedragen voor het beschikbare krediet en is dit bedrag niet</p>

	meegenomen.
Brede School Dwingeloo	Er is eerder al een krediet beschikbaar gesteld van € 1.200.000,-. In de gemeentelijke begroting is dit krediet als structurele jaarlast opgenomen voor een bedrag van € 100.000,-. Om de Brede School te realiseren is volgens de laatste globale doorrekening een bedrag nodig van structureel € 330.000,-. Daarom is een structureel bedrag van € 230.000,- nodig als aanvullend krediet (330.000-100.000).

5.5 Slotsom

Het college ziet een aantal voordelen in Scenario A-PLUS ten opzichte van Scenario A of B:

- Wij kunnen een Brede School in Dwingeloo realiseren;
- Het verzelfstandigingstraject met de drie zwembaden kan onverminderd worden voortgezet;
- Dorpshuizen in de “kleinere kernen” worden structureel ondersteund.
- Het Dingspilhuus wordt behouden en overgedragen.
- Er hoeft niet verder te worden bespaard op het peuterspeelzaalwerk ten opzichte van Scenario A.
- Er hoeft minder te worden bespaard op de Bibliotheek dan in Scenario B.
- Daardoor is een spreiding van voorzieningen over de dorpen mogelijk.
- Daardoor is behoud van een behoorlijk aantal voorzieningen mogelijk.

Bij Scenario C, C1, D, D1 en E meer moeten worden bespaard op maatschappelijke voorzieningen op het Scenario te verwezenlijken dan in Scenario A-PLUS. Het college heeft daarom een voorkeur voor Scenario A-PLUS als voorkeursvariant.

In Scenario A en A-PLUS is een aanvullende dekking nodig het scenario te kunnen realiseren. Dit kan middels belastingsverhoging:

	Opgenomen in begroting 2012	Opgenomen in begroting 2013	Opbrengst bij verhoging met: 1%	Opbrengst bij verhoging met: 1,2%	Opbrengst bij verhoging met: 1,5%
OZB	€ 2.515.816	€ 2.526.286	€ 25.263	€ 30.315	€ 37.894
Forensen- belasting	€ 581.400	€ 592.800	€ 5.928	€ 7.114	€ 8.892
Subtotaal (A)			€ 31.191	€ 37.429	€ 46.786
	2012	2013	€ 0,05	€ 0,10	€ 0,15
Toeristen- belasting (B)	€ 830.000	€ 830.000	€ 41.500	€ 83.000	€ 124.500
Totaal (C=A+B)			€ 73.000	€ 120.000	€ 171.000

Tabel 9 Berekening belastingverhoging ter dekking

Toelichting: In de perspectiefnota 2012 zal worden gerekend met een inflatie van 2,3% welke wordt doorgerekend in de OZB. Dit is nog een stijging van € 58.000. Dit is nog een stijging van € 58.000. De verhoging van de OZB welke nu al is meegenomen is de verwachte volumevergroting en waardeinstijgingen. Voor de forensenbelasting is vanaf 2012 gekozen voor een jaarlijkse verhoging van het tarief met 2%.

Conclusie:

Bij de Scenario A en Scenario A-PLUS is sprake van een negatief financieel resultaat. Dit betekent een structureel en jaarlijks tekort om het scenario te kunnen verwezenlijken. Om dit scenario te kunnen verwezenlijken zou in theorie forser moeten worden bezuinigd op andere maatschappelijke voorzieningen dan in het scenario is voorzien of op andere wijze het tekort moeten worden aangevuld. Dit kan worden bereikt door het verhogen van de lokale belastingen ten behoeve van het behoud van voorzieningen:

1. Scenario A is haalbaar bij een belastingverhoging van de OZB en Forensenbelasting van 1,5% (opbrengst € 46.786) en een verhoging van de Toeristenbelasting met € 0,10 (opbrengst € 83.000). Totale opbrengst is dan € 130.000,-
2. Scenario A-PLUS is haalbaar bij een verhoging van de Toeristenbelasting met € 0,10 (opbrengst € 83.000).
3. De belastingen hoeven bij Scenario A-PLUS minder te worden verhoogd dan bij Scenario A.
4. Bij Scenario B is geen belastingverhoging noodzakelijk.

Van Visie naar Uitvoering

Het gemeentebestuur staat voor de opgave keuzen te maken in de inhoudelijke en financiële beleidsvoering van de in deze notitie genoemde maatschappelijke voorzieningen. De aanleidingen daarvoor zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Het gemeentebestuur geeft prioriteit aan die voorzieningen, die noodzakelijk zijn voor ‘goed wonen en leven’ in de afzonderlijke kernen in de gemeente Westerveld en deels ook wettelijk verplicht zijn. Deze voorzieningen zijn belangrijke levensbehoeften, waar de burger eigenlijk niet zonder kan. Daarom kiest het gemeentebestuur er voor om de navolgende maatschappelijke voorzieningen actief te blijven ondersteunen. Bij dat actief steunen wordt voor deze voorzieningen natuurlijk wel de in hoofdstuk 3 beschreven visie op de opgave (consolideren, concentreren en clusteren) toegepast:

- basisschool,
- voortgezet onderwijs,
- welzijnswerk,
- buitensport,
- dorpshuizen (kleine kernen),
- bibliotheek,
- muziekschool,
- binnensport,(v.w.b. gymlokalen en sportzalen).

De overige maatschappelijke voorzieningen zijn secundair aan ‘goed leven en wonen’ en dienen op termijn te beschikken over een eigen economisch draagvlak:

- binnensport (v.w.b. sporthallen),
- dorpshuizen (grote kernen),
- zwembaden,
- kinderdagopvang/peuterspeelzaal.

De Sociale Structuurvisie is bovenal een proces waarin partijen met elkaar en met de gemeente in gesprek zijn gegaan en blijven.

Voor een aantal voorzieningen zijn er al concrete voorbeelden van dit proces, zoals voetbalclubs die afwisselend op elkaars velden spelen en de basisschool in één van de kleine kernen waar kinderdagopvang ingetrokken is. Goed voorbeeld doet goed volgen, leren van de opgedane ervaringen en delen van de kennis hierover is aan de orde. Hier ligt voor verschillende sectoren de taak deze kennis te delen en voor het gemeentebestuur de taak hier kennis van te nemen en partij te blijven of te worden in dat proces. Niet enkel en alleen als financierder, maar meer als faciliterende partij op andere terreinen zoals de ruimtelijke ordening.

Voor de andere voorzieningen is deze visie mogelijk een extra motivatie om eens kritisch de toekomst van de eigen voorziening te onderzoeken.

Voor de gemeenteraad is dit document een beleidskader met een interne en een externe werking. De interne werking is dat de raad als algemeen bestuur de lijnen uitzet waarbinnen het College als dagelijks bestuur de uitvoering ter hand neemt. De externe werking is dat de gemeenteraad vanuit hun posities als volksvertegenwoordigers aan de stakeholders aangeven wat de raad wenst voor de burgers.

De vastgestelde Sociale structuurvisie Westerveld maakt integraal onderdeel uit van de (ruimtelijke) Structuurvisie Westerveld, maar zal daarnaast als sectorale beleidsnota de opstap vormen voor verdere stappen in het proces van consolidatie, concentratie en clustering van de maatschappelijke voorzieningen.

De uitvoeringsstrategie zal per cluster verder worden geconcretiseerd. Veelal betreft dit al ingezette trajecten, zoals voor de zwembaden, de bibliotheken, de dorpshuizen en voor het voortgezet onderwijs. Daarnaast zal door nog op te stellen beleidsnota's verder vorm worden gegeven aan die concretisering

0000Bijlage 1: Enquêteresultaten

	Darp	Diever	Dieverbrug	Dwingeloo	Eemster	Geeuwenbrug	Havelte
tabel 1. Leeftijd hoofdbewoner							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
18-24 jaar	0	1	0	6	0	0	4
25-34jaar	0	10	5	21	1	3	17
35-44 jaar	8	13	4	35	5	6	128
45-54 jaar	6	42	11	38	7	10	104
55-64 jaar	6	30	6	24	5	10	68
65-74 jaar	4	26	4	17	2	3	139
75-84 jaar	2	0	1	12	1	0	15
85 en ouder	0	0	0	0	0	0	6
totaal	26	122	31	153	21	32	481
tabel 2. Wel of geen kinderen 0-4 jaar							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	24	115	25	116	18	25	316
Ja	2	12	5	34	2	7	31
totaal	26	127	30	150	20	32	347
tabel 3. Gebruik vso, psz, jdo							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	6	7	3	10	1	6	11
Ja	0	5	2	24	1	1	56
totaal	6	12	5	34	2	7	67
tabel 4. Gebruik basisschool							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	16	97	19	102	16	23	202
Ja	9	29	11	48	4	9	174
totaal	25	126	30	150	20	32	376
tabel 5. kinderen op de middelbare school?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	17	92	21	117	12	18	301
Ja	8	34	9	33	7	14	72
totaal	25	126	30	150	19	32	373
tabel 6. gebruik van sportvoorzieningen							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	9	49	6	49	8	10	84
Ja	16	76	23	97	11	22	276
totaal	25	125	29	146	19	32	360
tabel 7. Hoe vaak maakt u gebruik van de sportvoorzieningen?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per maand	2	13	3	9	1	6	13

1-3 keer per week	11	14	16	53	2	11	186
3-7 keer per week	1	17	4	33	11	5	92
totaal	14	44	23	95	14	22	291
tabel 8. gebruik van de zwembaden							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	14	64	8	47	8	13	64
Ja	11	59	22	97	11	17	296
totaal	25	123	30	144	19	30	360
tabel 9. Hoe vaak maakt u gebruik van het zwembad?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per jaar	3	11	2	12	3	2	13
1-3 keer per maand	0	26	5	24	6	7	38
Wekelijks	5	18	14	40	1	7	127
Dagelijks	1	2	0	15	1	1	105
totaal	9	57	21	91	11	17	283
tabel 10. Maakt u gebruik van de bibliotheek							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
nee	10	64	5	21	4	5	80
Ja	15	60	22	124	15	27	272
totaal	25	124	27	145	19	32	352
tabel 11. Hoe vaak maakt u gebruik van de bibliotheek?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per jaar	3	5	0	10	1	1	16
1-3 keer per maand	8	33	17	70	8	13	205
Wekelijks	4	22	8	38	6	13	46
Anders	0	0	0	1	0		
totaal	15	60	25	119	15	27	267
tabel 12. Maakt u gebruik van het dorps huis?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nee	6	58	18	65	8	8	212
Ja	19	65	12	78	10	24	228
totaal	25	123	30	143	18	32	440
tabel 13. Hoe vaak maakt u gebruik van dit dorps huis?							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per maand	6	23	6	28	4	22	108
1-2 keer per week	6	26	4	22	1	1	73
2-5 keer per week	3	5	0	8	0	0	10
Dagelijks	1	1	0	1	1	0	0
Anders	0	0	1	18	4	0	
totaal	16	55	11	77	10	23	191
tabel 14. Maakt u gebruik van voorzieningen voor ouderen							
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal

Nee	25	113	28	135	17	31	337
Ja	0	10	2	8	18	1	14
totaal	25	123	30	143	35	32	351

	Lhee	Lheebroek	Nijenslee k	Uffelte	Vledder	Wapse	Wapserveen	Wilhelminaoord
tabel 1. Leeftijd hoofdbewoner								
18-24 jaar	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
25-34jaar	0	0	0	1	0	0	3	1
35-44 jaar	1	0	2	5	8	1	6	2
45-54 jaar	17	5	4	6	21	16	15	11
55-64 jaar	7	4	4	18	23	10	17	9
65-74 jaar	12	2	4	10	42	12	8	9
75-84 jaar	1	3	2	12	28	5	8	16
85 en ouder	0	1	5	6	14	3	3	6
totaal	0	0	0	0	2	0	1	0
	38	15	21	58	138	47	61	54
tabel 2. Wel of geen kinderen 0-4 jaar								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	29	14	17	45	33	41	41	45
totaal	8	1	3	9	5	6	6	5
	37	15	20	54	38	47	47	50
tabel 3. Gebruik vso, psz, jdo								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	3	1	2	3	3	3	2	2
totaal	5	1	1	6	2	3	6	3
	8	2	3	9	5	6	8	5
tabel 4. Gebruik basisschool								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	19	9	12	45	113	30	47	39
totaal	18	6	7	7	25	17	14	10
	37	15	19	52	138	47	61	49
tabel 5. kinderen op de middelbare school?								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	28	11	14	42	118	40	52	47
totaal	9	4	5	9	20	7	8	2
	37	15	19	51	138	47	60	49
tabel 6. gebruik van sportvoorzieningen								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	11	9	6	19	46	16	10	17
totaal	24	16	13	26	89	29	46	31
	35	25	19	45	135	45	56	48
tabel 7. Hoe vaak maakt u gebruik van de sportvoorzieningen?								
1-3 keer per maand	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per week	0	0	1	4	4	4	1	24
3-7 keer per week	14	4	7	17	61	18	36	6
totaal	9	2	3	7	21	6	7	1
	23	6	11	28	86	28	44	31
tabel 8. gebruik van de zwembaden								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	14	5	6	18	45	20	29	21
totaal	22	8	13	26	90	26	25	25

	36	13	19	44	135	46	54	46
tabel 9. Hoe vaak maakt u gebruik van het zwembad?								
1-3 keer per jaar	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per maand	4	0	2	7	14	4	7	3
Wekelijks	2	3	5	8	17	7	8	5
Dagelijks	12	5	5	6	35	10	7	14
totaal	0	0	1	1	18	2	1	2
	18	8	13	22	84	23	23	24
tabel 10. Maakt u gebruik van de bibliotheek								
nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	8	1	5	23	35	16	32	27
totaal	28	12	14	22	98	30	21	20
	36	13	19	45	133	46	53	47
tabel 11. Hoe vaak maakt u gebruik van de bibliotheek?								
1-3 keer per jaar	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-3 keer per maand	2	2	1	4	18	2	1	6
Wekelijks	20	6	16	12	53	4	9	5
Anders	6	4	1	4	24	18	0	4
totaal	0	0	2	1	3	1	0	5
	28	12	20	21	98	25	10	20
tabel 12. Maakt u gebruik van het dorpshuis?								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	22	5	5	14	29	8	11	8
totaal	13	8	14	30	101	38	42	24
	35	13	19	44	130	46	53	32
tabel 13. Hoe vaak maakt u gebruik van dit dorpshuis?								
1-3 keer per maand	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
1-2 keer per week	3	3	8	6	43	16	6	8
2-5 keer per week	7	7	4	11	30	12	19	6
Dagelijks	0	0	2	5	5	7	13	5
Anders	0	0		0	0	0	3	2
totaal		0		5	17	1	0	2
	10	10	14	27	95	36	41	23
tabel 14. Maakt u gebruik van voorzieningen voor ouderen								
Nee	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Ja	34	12	18	43	125	45	53	26
totaal	1	1	1	2	7	1	1	4
	35	13	19	45	132	46	54	30

